

1 utorak, 01.03.2005.

2 [Otvorena sednica]

3 [Optuženi je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 09.06h

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

6 Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.

7 Izvolite sjesti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodo tajnice, molim da najavite
9 predmet.

10 GDA SEKRETAR: [simultani prevod] Predmet broj IT-00-39-T, *Tužitelj*
11 *protiv Momčila Krajišnika.*

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

13 Prije nego što Tužiteljstvu dam priliku da pozove svog sljedećeg
14 svjedoka, odgovorit ću na molbu koju je ranije iznijela gospođa Loukas. Zamolila
15 je Sudsko vijeće da dade svoju uputu o primjeni procedure po pravilu 89(F). To
16 je jedna molba koja je data već prije neko vrijeme i bitna je za ispitivanje
17 vještaka, kao i drugih svjedoka. Zbog toga ću tu uputu dati sada.

21. oktobra 2004., gospođa Loukas iz Obrane zatražila je da Sudsko vijeće dade uputu za korištenje postupka po pravilu 89(F). Obrana je rekla tom prilikom da je Tužiteljstvo neprimjereno odabralo svjedoka broj 144 za svjedoka po pravilu 89(F). Naime, Obrana je smatrala da se to pravilo treba primijeniti u odnosu na sljedećeg svjedoka Optužbe, gospodina Pašića, odnosno da niti taj svjedok ne treba biti svjedok po pravilu 89(F). Obrana je – barem koliko sam ja shvatio – rekla da bi Sudsko vijeće trebalo odrediti dvije kategorije svjedoka. Naime, jedna kategorija bi bili svjedoci koji svjedoče o činjenicama, koji se mogu ispitivati po pravilu 89(F), a druga kategorija bi bila kategorija svjedoka o činjenicama, koji se ne bi mogli pozivati na osnovu tog pravila.

28 10. novembra je gospodin Stewart iznio, premda donekle drugačije

utorak, 01.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudske postupke, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladen s transkriptom na engleskom jeziku.

1 pitanje, naime, da niz tvrdnji koje je iznio gospodin Bjelobrk nije trebalo biti
2 ispitivano u glavnom ispitivanju, odnosno nisu uopće trebali biti predmet
3 usmenog svjedočenja.

4 Kada je riječ o onome što je gospođa Loukas rekla, po mišljenju Sudskog
5 vijeća, ne radi se o kategoriziranju svjedoka. Radi se o kategoriziranju
6 sadržaja njihovog iskaza. Naime, nije sporno da se učinkovitost koja se dobiva
7 korištenjem postupka po pravilu 89(F) mora odmjeriti u odnosu na pravo optuženog
8 na pravedno suđenje. Stoga, Sudsko vijeće, kao i Obrana, moraju imati
9 odgovarajuću priliku da ocijene iskaz svjedoka po bitnim stvarima koje su
10 iznesene tokom glavnog ispitivanja.

11 Prema tome, kada je riječ o iskazima koji se tiču bitnih radnji i
12 ponašanja optuženog, o dokazima koji se tiču ključnih, suštinskih teza Optužbe i
13 iskaza koji se tiče osoba ili događaja koji su u veoma značajnoj mjeri blizu
14 optuženog, tiču se optuženog, ti iskazi moraju biti predloženi usmeno tokom
15 glavnog ispitivanja. Ja te kriterije nazivam 3D3. /kako je prevedeno/

16 Točno je da ako neki od svjedoka u svom iskazu ispunjava jedan od ova
17 tri kriterija, onda se taj dio iskaza mora dati usmeno. Ostatak iskaza koji nema
18 takva obilježja, može biti usvojen u spis u pismenom obliku, na osnovu postupka
19 po pravilu 89(F). Dakle, mjerilo je uvijek sadržaj iskaza, a ne vrsta svjedoka.

20 Sada ću reći nešto o pitanjima koja je iznio gospodin Stewart.

21 Iz onoga što sam upravo rekao slijedi da izjava svjedoka mora
22 ispunjavati jedan od ova tri kriterija. I ako se svjedoka ne ispituje po tom

1 dijelu izjave, onda se taj dio izjave mora izbrisati i neće se uvrštati u spis.

2 Ja bih želio dodati još nešto što se tiče konkretno vještaka, odnosno
3 svjedoka stručnjaka, jer to je - kao što sam uostalom maločas rekao - i razlog
4 zašto sam upravo u ovom trenutku želio nešto o ovome reći.

5 Naime, nema sumnje da svako mišljenje vještaka, da bi imalo kakve
6 vrijednosti, mora iznijeti činjenice na kojima se temelji pred ovim Sudskim
7 vijećem. To, međutim, ne znači da ovo Sudsko vijeće smatra nužnim ili
8 preporučljivim da se ispituje po svakoj stavci popratnog materijala na kojem se
9 zasniva stručno mišljenje. Naime, strane se trebaju usredotočiti na one dijelove
10 izvještaja vještaka koji su ključni suštinski za ovaj predmet i za dokumentaciju
11 koja je u osnovi predmeta. Mišljenja koja nisu sporna biti će predmet ocjene
12 Sudskog vijeća, u svjetlu relevantnosti koje ta mišljenja imaju za predmet u
13 cjelini. Naravno, osnova na kojoj će Sudsko vijeće izvlačiti svoje zaključke u
14 ovom predmetu biti će u dovoljnoj mjeri i analizirana od strane Sudskog vijeća.
15 To je, dakle, ono što se tiče tih. A nesporna, periferna mišljenja biti će u
16 pravilu prihvaćena takva kakva jesu.

17 Ono što praktički slijedi iz ovoga što je Sudsko vijeće zaključilo jeste
18 da ono ne očekuje od one strane koja ispituje svjedoka da postavlja pitanja o
19 svakoj pojedinoj stavci, odnosno, o svakom pojedinom dokazu koji je dio
20 popratnog materijala u prilog izvještaju, već samo ona pitanja koja podupiru
21 najvažnija mišljenja, odnosno ona mišljenja koja su sporna. Ostatak se uvijek
22 može dati na usvajanje u spis, nakon što je vještak završio svoj iskaz.

23 Napokon, okrećem se postupku po pravilu 89(F), u onom obliku kako smo ga
24 usvojili na konferenciji 65ter, 16. aprila 2004.

1 S obzirom na naše dosadašnje iskustvo u odnosu na ovaj postupak, i u
2 svjetlu mojih komentara koje sam iznio maločas, Sudsko vijeće predlaže određene
3 modifikacije, koje ću podnijeti ovdje na listu papira. To će biti dato stranama
4 kasnije. Radi se samo o pročišćavanju, o nekim izmjenama finijih detalja. I kao
5 što sam rekao, vratili smo se ponovno postupku po pravilu 89(F) samo zbog toga
6 što sada svjedoči vještak.

7 Izvolite, gospođo Loukas.

8 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude. Mi smo, dakako,
9 zahvalni na ovim smjernicama koje nam Sudsko vijeće daje u odnosu na postupak po
10 pravilu 89(F). Samo bih jednu stvar željela reći za zapisnik. Moj upit se doista
11 ticao vrste iskaza svjedoka, a i Vi ste svoju uputu dali upravo u tom smislu.
12 Zahvalna sam na ovom razjašnjenju u smislu razgraničavanja iskaza jer je bilo
13 određene zbrke u tom pogledu u pravilu 89(F).

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo Loukas.

15 Gospodine Hannis, da li je Tužiteljstvo spremno pozvati svog sljedećeg
16 svjedoka?

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Jesmo, časni Sude. Ja se nisam u ovom
18 trenutku želio obratiti Sudskom vijeću po procesnim pitanjima, naime, kako
19 namjeravam označavati dokazne predmete, mada to mogu učiniti sada ili kasnije.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, možda bih i ja mogao reći nešto što
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 se naime ne tiče ovog svjedoka, a ja ovisim o odluci Sudskog vijeća.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko Vam vremena za to treba? Da li je
3 to hitno?

4 G. STEWART: [simultani prevod] Da, jeste. Radi se o veoma kratkim
5 pitanjima, ne bi trajalo dulje od pet minuta.

6 Prije svega, želio bih se pozvati na nešto što sam rekao jučer, zato sam
7 to i spomenuo sada.

8 Naime, tiče se onoga što je rekao gospodin Tieger. Vi ćete se sjetiti da
9 je on govorio o onome što se desilo sa CD-ima, što su uradili sa ovim ili onim.
10 I ja sam se potrudio provjeriti sa svojom referenticom za predmet upravo po tom
11 pitanju CD-ova i *hard-diskova*. Ja sam, ustvari jučer rekao nešto što je bilo
12 točno i nešto što je bilo krivo. Naime, ono u čemu se bio u krivu je trivijalne
13 prirode, naime, nisu nam tužitelji stavljali CD na naš *hard-disk*, već smo mi
14 svoj *hard-disk* dali njima da stave sadržaj CD-ova na njih. A ono što sam točno
15 rekao jučer Sudskom vijeću bilo je to, da je baza podataka koju nam je
16 Tužiteljstvo dalo, u tome dijelu, nisu oni obavili posao za nas u smislu
17 stavljanja tih CD-ova na naš *hard-disk* /kako je prevedeno/.

18 Ne želim sada ulaziti u te sve bolne detalje jutros, međutim moja
19 referentica za predmet je došla do zaključka, da ipak jest u određenoj mjeri to
20 bilo točno da nam oni to jesu učinili. Ali na osnovu onoga što sam s njom

1 razgovarao, bilo je jasno da ono što je rekao gospodin Tieger jeste otvoreno za
2 raspravu. Naime, ako će Sudsko vijeće pridavati ikakvu težinu onome što je
3 gospodin Tieger jučer rekao, u tom slučaju bismo mi, časni Sude, tražili da nam
4 se dopusti da nešto o tome više kažemo. Međutim, ako s druge strane, Sudsko
5 vijeće namjerava zanemariti ono što je rekao gospodin Tieger – naime, sad njega
6 nema u sudnici, pa je teško sad reći da li ćete zanemariti sve što je rekao ovom
7 prilikom, kad ga nema – u tom slučaju nije bitno ono što mi imamo za reći.

8 Naime, mi imamo detaljan popis stavki koje su sporne, u smislu da li su
9 one doista učinjene na način kako to gospodin Tieger tvrdi.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, Vi ste čuli gospodina
11 Stewarta. Dio onoga što je Tužiteljstvo jučer reklo se smatra spornim, barem dio
12 onoga što je jučer rekao gospodin Tieger. Sudsko vijeće nije željno dugotrajnog
13 usmenog argumentiranja po tom pitanju, i naročito ako ono nije ključno za
14 donošenje odluke. Premda, možda nije baš posve irelevantno. Ali ako postoji neki
15 razlog zbog kojeg bi se gospodin Tieger trebao vratiti da ga ponovo saslušamo,
16 onda ako on nije u mogućnosti doći u toku dana, ako nam se on ne javi jer ne
17 smatra da se treba nešto više o tome reći, onda ćemo prihvatiti ono viđenje koje
18 nam je iznio gospodin Stewart a to je da je *hard-disk* bio taj koji je putovao do
19 Tužiteljstva, gdje je onda sadržaj prenesen sa CD-ova na njega.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] U redu, časni Sude. Ja ću obavijestiti
2 gospodina Tiegera, i vratiti se i obavijestiti Sud.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Želio bih samo se vratiti na ono što ste
4 rekli da ako nije ključno, a opet niti posve nerelevantno, rekao bih da je to
5 nezadovoljavajuća distinkcija za nas.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam rekao "ne posve irelevantno", jer
7 ste Vi rekli da možda možemo to i zanemariti, zato sam rekao da to možda nije
8 toliko ključno za odluku. Ali sam onda, nakon toga, rekao "možda nije posve
9 irelevantno" jer se radi o primjedbama generalne prirode, a Vi ste se ulovili za
10 jedan konkretan dio toga. Zato bi Sudsko vijeće željelo znati da li Tužiteljstvo
11 prihvaća vašu kritiku – da ili ne? I zato sam sada dao priliku gospodinu Tiegeru
12 da reagira. Ako on to ne učini, znači da se slaže s tim što ste rekli.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Drugi dio onoga što sam želio reći tiče
14 se sljedećeg: dio toga mogu iznijeti na javnoj sjednici, međutim, svjestan sam
15 toga, časni Sude, da svaki put kad govorimo o nečemu što je bitno da se iznese
16 na poluzatvorenoj sjednici, da moramo postupati oprezno. Naime, tiče se
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razgovora, dijela koji se nalazi na stranici 3 jučerašnjeg transkripta. Vi ste
2 govorili o tome da ćete donijeti odluku, a ja sam izrazio slaganje sa primjedbom
3 časnog suca, Vas, kad ste rekli da možda postoje neki dijelovi ovoga na koje ne
4 bi trebalo skretati pažnju javnosti.

5 Ako pogledate transkript, stupanj do kojeg se ja slažem s time je vrlo
6 nizak. I uz dužno poštovanje, moram reći da Obrana ne bi prihvatila one
7 komentare, koje je iznio časni Sud jučer, bez da ih se argumentira i to je nešto
8 što sam, u principu, želio reći. Stav je sljedeći:

9 Raspravno vijeće je reklo, u onom sastavu u kojem je bilo prije Božića,
10 da je sklono – ako to tako mogu reći – poništiti zaštitne mjere poluzatvorene
11 sjednice koje su važile u odnosu na iskaz određenog svjedoka, i pozvalo nas je
12 da iznesemo svoju argumentaciju na osnovi da je posve jasno da je taj poziv
13 upućen onoj strani koja se tome protivi. Dakle, u datim okolnostima, Obrana se
14 nije protivila potpunom uklanjanju zaštitnih mjera. Nismo iznosili nikakve

1 argumente, s obzirom da ih nije iznijelo ni Tužiteljstvo, i tako je ostala na
2 tome stvar.

3 Međutim, jučer je bilo rečeno da će doći do uklanjanja znatnog dijela
4 mjera, ali uz određene rezerve. I stoga je naš stav sljedeći: prije nego što se
5 donese konačna odluka u vezi sa zaštitom koja postoji nad tim materijalom,
6 Obrana želi iznijeti svoje argumente. Postoje dva načina da to učinimo.
7 Najpraktičniji - po mom mišljenju predlažem - je sljedeći: ako Sudsko vijeće
8 želi postupati onako kako je reklo i donese svoju odluku o tome do koje mjere će
9 se ukinuti povjerljivost i mjera poluzatvorene sjednice, ali s time da ostavi
10 jedan dio tajni, onda bismo, prije nego što se takva konačna odluka donese,
11 željeli iznijeti argumente. Mi predlažemo da je najpraktičnije da nam Sudsko
12 vijeće barem onda prije toga kaže otprilike gdje je ta crta, ta granica koju Vi
13 želite povući između onoga što ćete ukinuti u smislu mjera, i onoga što ćete
14 ostaviti kako bi naši argumenti bili produktivniji.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li ćemo Vam dati priliku da usmeno
16 nešto kažete i argumentirate - to je nešto o čemu ćemo odlučiti. Prvo što moramo
17 odlučiti je da li ćemo dokazne predmete i iskaz objaviti i onda se pozabaviti
18 ostatkom. E, sad, da li ćemo pozivati Obranu da dade svoje argumente u svezi s
19 time što treba biti javno ili ne, odnosno da li ćemo iznijeti Vama sugestiju u

1 kojoj mjeri mi to želimo učiniti kako biste mogli komentirati - to je nešto o
2 čemu ćemo odlučivati kasnije.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Ne bih želio, uz dužno poštovanje, dalje
4 debatirati s Vama. Međutim, mislim da bi trebala se dati prilika stranama da
5 budu paritetne. I s obzirom da smo imali priliku prije Božića nešto reći u
6 odnosu na to da bi došlo do potpunog uklanjanja mjera, mislim da se radi o
7 elementarnoj pravičnoj proceduri da nam se dopusti da to iznesemo sada, prije
8 donošenje konačne odluke; da li u pismenom, usmenom obliku, kombinaciji - nije
9 bitno. Mi se nadamo da odluka neće biti donesena prije nego što nam bude data
10 prilika da o tome nešto kažemo.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da odluka o tome hoće li iskaz i
12 dokazni predmeti biti objavljeni ili ne, ne mora nužno biti kraj te priče.
13 Povjerljivost se može ukinuti, odnosno odluka o poluprivatnoj sjednici donijeti
14 u odnosu na bilo koje svjedočenje koje je u toku.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Upravo o tome se i radi. Tako je.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li još što? Ako ne, gospodine
17 Hannis, da li ćete Vi ispitivati svjedoka?

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, ja.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim onda poslužiteljicu da uvede
20 svjedoka.

21 Vi biste željeli reći nešto u vezi sa izvođenjem dokaza. Mi smo
22 obaviješteni da će 468 dokaznih predmeta biti prezentirano u 16 fascikala i da
23 će za izvođenje dokaza biti doneseno još 7 fascikala koje će nam pomoći da kroz
24
25
26
27
28
29
30

1 te dokazne predmete prođemo relativno brzo. Tako smo mi shvatili, da ćemo 7
2 fascikala imati ovdje, a 16 će ih biti uvedeno u spis; je li tako?

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Tako je. Ako mogu objasniti.

4 Naime, izvještaj vještaka će dobiti broj jednog dokaznog predmeta. Mi
5 imamo komplet 16 fascikala, koje su glavni fascikli sa 468 posebnih tabulatora.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko sam shvatio, oni sa tabulatorima
7 dobiju i po jedan broj?

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Tako je. Postoje još neki dodatni
9 dokumenti o kojima ćemo razgovarati kasnije. Ja ću sad nastaviti nakon što se
10 obratimo svjedokinji.

11 [Gđa svedok je ušla u sudnicu]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospođo Hanson. Vi ste
13 jedini kojima sam se ustvari obratio sa dobro jutro. Zaboravio sam zaželjeti
14 dobro jutro ostalima u sudnici.

15 Dobro jutro, gospođo Hanson. Prije nego što započnete sa svjedočenjem u
16 sudnici, po Pravilniku o dokazima i postupku, dužni ste dati svečanu izjavu da

1 ćete govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine. To, dakako, za
2 vještakinju nije sve. Jer koliko sam ja zaključio, Vi dajete stručna mišljenja
3 koja, dakako, moraju biti u skladu sa istinom, cijelom istinom i ne smiju biti
4 ništa drugo osim istine. Ali moraju biti i izraz iskrenog mišljenja Vas kao
5 stručnjaka. Je li tako?

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Tako je.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite dati izjavu.

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Govoriću istinu, cijelu istinu i ništa
9 osim istine.

10 GĐA SVEDOK: DOROTHEA HANSON

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini mi se da imamo neku interferenciju,
12 zvuk. Možda to tehničari mogu riješiti.

13 Izvolite sjednite, gospodo Hanson. Prvo će Vas ispitivati gospodin
14 Hannis iz Tužiteljstva.

15 Gospodin Hannis, izvolite, nastavite.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Hteo bih da nastavim sa
17 jednim malim objašnjenjem u vezi sa dokaznim predmetima. To je korisno i za same
18 svedoke. Tu se nalaze svi ovi dokazni predmeti u tih 16 fascikala i onih
19 glavnih, osnovnih registratora koje želimo da oformimo u tom smislu. Pored toga,

1 imamo i 7 registratora koji sadrže ono što smo zvali dokazni predmeti za
2 izvođenje, odnosno ono što ćemo pokazivati gospođi Hanson dok bude davala svoj
3 iskaz, i o čemu ćemo razgovarati u sudnici. Dao sam sudijama jedan raspored,
4 jedan *index* u kojem će biti sadržano to o čemu govorim, i to sam takođe dao i
5 Odbrani, Sekretarijatu, kao i kabini.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Vaša visosti, pitam se da li ima još
7 primeraka, pošto nas ovde ima troje, pa nije nam lako da radimo samo s jednim
8 primerkom.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Imamo još jedan primerak.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Zahvaljujem.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, u vezi sa ovim fasciklama koje
12 će se prezentirati u Sudu, mi predlažemo da sada damo samo prve dve fascikle
13 Veću i Odbrani, pošto mislim da nećemo otići dalje od ovih 81 tačke koje su tu.
14 Pre prve pauze svakako nećemo.

15 Vaša visosti /kako je prevedeno/, mislim da imamo otprilike 330
16 tabulatora u ovim fasciklama, međutim to ne znači 330 pojedinačnih tačaka. Neke
17 tačke se pojavljuju više od jedanput, ali se javljaju u različitim delovima naše
18 prezentacije. Tako da smo stavili i drugi primerak iste tačke u odgovarajući
19 tabulator, tako da ne morate da šetate tamo i ovamo kada budete tražili to po
20 registratorima. Možemo da idemo jednostavno od 1 do 330 tokom izvođenja dokaza.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

22 G. HANNIS: [simultani prevod] I pre nego što počnem sa konkretnim
23 ispitivanjem, hteo bih samo da kažem kako smo označili tabulatore u fasciklima.

1 Samo da sačekam da i Odbrana pogleda.

2 Videćete prvi tabulator, na desnoj strani piše "fascikla za prezentaciju
3 broj 1. Broj prezentacije - broj 1." Sa leve strane je broj dokaznog predmeta
4 Optužbe koji ćemo naravno dobiti u toku postupka, koji će se dodeliti. Ispod
5 toga, imamo broj glavnog registratora, glavne fascikle i glavnog tabulatora koji
6 bi suštinski trebao da bude ustvari broj dokaznog predmeta ili podbroj za broj
7 dokaznog predmeta. Zatim, taj tabulator - možete da ga vidite na Vašem ekranu -
8 mislim da Vam je to jasno iz tog prikaza. Zatim, imamo takođe i prikaz ERN
9 broja, odnosno engleskog prevoda i neke informacije o datumu i konkretnom nazivu
10 svakog dokumenta.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Sasvim nam je jasno.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] U redu. Onda zahvaljujem, časni Sude. Sad
13 bih počeo.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hteo bih da radim sa onom kopijom u koju
15 sam ja stavio svoje primeleške.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Možemo li to da obeležimo i da krenemo
17 onda sa radom?

18 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Izveštaj svedoka biće dokazni predmet
19 Optužbe broj P528.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Zatim, časni Sude, za registrator sa
2 tabulatorima.

3 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Glavni registrator biće dokazni predmet
4 Optužbe P529.

5 Ispituje g. Hannis:

6 P: Gospodo Hanson, hteo bih da Vas, pre svega, pitam da nam kažete nešto
7 o svojoj biografiji. Hteo bih da to rezimiramo ukratko, da nam kažete kakve su
8 Vaše profesionalne i obrazovne kvalifikacije, odnosno Vaš put u karijeri.

9 Vi ste diplomirali na Harvardu 1984. godine, i stekli ste diplomu na
10 studijama o Rusiji i sovjetskim studijama /kako je prevedeno/?

11 O: Da.

12 P: Kasnije ste dobili magistarski stepen u oblasti Istočne Evrope, i to
13 na Univerzitetu Washington u Seattlu?

14 O: Da.

15 P: Zatim ste od 1990. do 1992. bili stipendista Fullbrighta i bili ste u
16 Beogradu, Jugoslavija, i tu ste obavljali istraživanja na Vojno-istorijskom
17 institutu Jugoslovenske narodne armije?

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, samo da pitam, postoji
19 li nešto sporno u vezi sa biografijom gospođe Hanson?

20 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, nema ništa sporno.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda, molim Vas, pročitajte biografiju i
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ukoliko nemate nešto konkretno na šta biste skrenuli pažnju... Ovo što ste već
2 rekli, to možemo i mi da pročitamo. To je samo ponavljanje.

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Dobro, časni Sude, samo hteo da malo...

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, razumem. Ali ukoliko nema potrebe
5 da se o tome svedoči, ne zato što to nije bitno, nego već imamo tu informaciju,
6 pošto smo je pročitali.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] U redu, Vaša visosti.

8 P: I trenutno radite u Tužilaštvu ovog Tribunala?

9 O: Da.

10 P: Na kom položaju?

11 O: Ja sam istraživač u istraživačkoj ekipi Ureda tužilaštva.

12 P: I tokom Vašeg zaposlenja, da li ste pripremili jedan stručni
13 izveštaj, jednu ekspertizu posebno za primenu u ovom konkretnom predmetu?

14 O: Jesam, pripremila sam izveštaj o kriznim štabovima bosanskih Srba.

15 P: Dok ste pripremali taj izveštaj, koji su bili vaši materijali kojim
16 ste se služili kao izvorima da ga napišete i da dođete do svojih zaključaka?

17 O: Istražila sam dokumentarnu zbirku koja se nalazi u Tribunalu.
18 Pregledala sam na hiljade dokumenata. Neki su zapisnici kriznih štabova, drugi

1 dokumenti se odnose na krizne štabove. Takođe sam pregledala razne presretnute
2 /?razgovore/, zapisnike sa zasedanja skupština i sve razne vrste dokumenata
3 koje, očigledno, imaju uticaja na pitanje i relevantni su za pitanje kriznih
4 štabova bosanskih Srba.

5 P: I radili ste i sa originalnim dokumentima u nekim predmetima?

6 O: Jesam. Radila sam uglavnom sa dokumentima na bosansko-srpsko-
7 hrvatskom jeziku.

8 P: Znači, Vi razumete i čitate srpsko-hrvatski?

9 O: Da.

10 P: I možete i ćirilicu da čitate?

11 O: Da, znam i ćirilicu.

12 P: I ovaj izveštaj koji ste pripremili o bosanskim srpskim kriznim
13 štabovima, hoćete li, molim Vas, ukratko objasniti Sudu kada su oni počeli da se
14 formiraju?

15 O: Krizni štabovi SDS-a počeli su da se osnivaju uglavnom nakon
16 dobijanja instrukcija 19. decembra; to je taj osnivački, osnovni dokument. Našla
17 sam tu barem jedan izuzetak jer je jedan krizni štab ranije oformljen, ali o
18 tome ću pričati kada dođemo do konkretnog slučaja Bratunca. Ali što se tiče tog
19 osnivačkog dokumenta za krizne štabove SDS-a, to je uputstvo od 19. decembra, i
20 oni su tada formirani krajem decembra, nakon 19. decembra, kao i kasnije. Neki
21 su i kasnije formirani.

22 P: Da li ste u Vašem pregledu dokumenata naišli na neke naznake da su ta
23 uputstva široko distribuirana u okviru raznih opština u bivšoj Bosni?

24 O: Da. Razni dokazi ukazuju na to da su jako široko distribuirani i da su došli
25 i dobijeni od strane različitih opština, i da su ih sprovodile opštine širom
26 Bosne.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Vaša visosti, samo bih hteo kratko da
2 pokažem neke od ovih raznih verzija instrukcija koje smo mi našli i onda ću vrlo
3 brzo proći kroz njih.

4 U tabulatoru dva, u Vašem registru, koji bi bio tabulator 22 u fascikli
5 1 osnovnog registratora, možemo li to da stavimo na ekran?

6 P: /nedostaje simultani prevod/

7 O: Ne... A vidim, vidim transkript. Da. Samo da kratko kažem. To je, kao
8 što možete videti, broj 047.

9 P: Da li se sećate odakle je to?

10 O: Ne, ukoliko ne pogledam konkretno moje zabeleške, ne mogu baš da se
11 setim. Odakle je to? Koji je to broj? /kako je prevedeno/

12 P: Tabulator 3, odnosno osnovni registrator 9, tabulator 375. Da li
13 vidite gospođo?

14 O: Ne, nemam ništa na ekranu. Broj 155 /u engleskom transkriptu: "55"/.
15 Znam gde je to zato što je to došlo u moj korpus dokumenata od vremena kad sam
16 već bila napisala izveštaj. Broj 55 je bio iz Livna.

17 P: A otprilike gde se nalazi, u Bosni, Livno?

18 O: Livno je negde ka južnoj granici sa Dalmacijom. Tu uglavnom žive
19 Hrvati. To je, znači, Hercegovina.

20 P: Sledeći tabulator 4; to je osnovni registrator broj 1, tabulator 23.

21 O: Žalim, nemam ništa na ekranu. /u engleskom transkriptu: "93"/.

22 P: Da li se sećate odakle je broj 93?

O: Mislim da je iz Trnova. Nisam sigurna. I to imam negde u zabeleškama ali moram da pogledam. To su informacije koje su raspoložive, ali pošto ih ima više, izvinjavam se, ne sećam se konkretno.

P: U regulatoru kaže se da je to ustvari iz Sarajeva, u "Holiday Innu" u Sarajevu.

Sad idemo dalje, tabulator 5, osnovni regulator 1, tabulator 27.

O: To je broj 96.

P: Tabulator ukazuje da je to iz Trnova. Da li je to tačno?

O: Jeste. Broj regulatorski jeste onaj koji odgovara dokumentima iz Trnova.

P: Tabulatorski broj 6./prevod engleskog transkripta: "Glavni regulator 1, glavni tabulator 28."/

O: To je broj 100.

P: Informacije na tabulatoru odnose se na Sarajevo.

A tabulatorski broj 7, osnovni tabulatorski broj 32?

O: Ovo je 101-3; ovo je nađeno u Bosanskom Petrovcu.

P: Tabulator...

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, je li mi sad idemo kroz sve te instrukcije, kroz sva ta uputstva kao takva i nekoliko verzija koje imaju svoje brojeve svih tih uputstava? U čemu je trenutno svrha, mislim, govorenja svih tih brojeva i ukazivanja gde je nađeno? Je li tu nešto sporno?

G. STEWART: [simultani prevod] Pa, Odbrana bi htela da zna, Vaša visosti, šta je ovde sad svedočeno? Ukoliko je jasno - nemam ništa protiv. Ukoliko to svedok potvrdi time što će se pozvati na neki spisak ili da nam se to

1 kaže jedan po jedan. Nije sporno da bi to bilo tako povezano i hteli bismo da
2 znamo odakle dolazi konkretan dokument. Onda, mi smo ipak ovo smatrali
3 najefikasnijim načinom, Vaša visosti.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A zar to nije dato u fusnotama
5 izveštaja?

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Većina ovih stvari i jeste u izveštaju.
7 Kao što je gospođa pomenula, tabulatorski broj 3 iz Livna je novi, pa znači
8 imamo nešto što iziskuje određena objašnjenja i značajni su.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Izvinjavam se što uzimam vreme.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Identifikovali smo ove dokumente
12 kao materijal u fusnotama, plus jedan, koliko sam ja do sada shvatio. Izvolite
13 dalje.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem.

15 P: Tabulatorski broj 8 u prezentacijskom registratoru, broj osnovnog
16 tabulatora 35.

17 O: Broj 104. Ovaj se nešto razlikuje, ima jednu liniju na vrhu, koja
18 kaže da je poslat faksom 23. decembra 1991.

19 P: Da li se sećate odakle je ta faksirana verzija 104 došla?

20 O: Isto iz Sarajeva, mislim iz tašne Radovana Karadžića.

21 P: Tabulatorski broj 9, broj osnovnog tabulatora 34.

22 O: To je još jedna verzija 104. Ona nema taj faksirani red na tom
23 konkretnom primerku.

24 P: I konačno, ukoliko možemo da pređemo na broj tabulatora 10, osnovni
25 tabulatorski broj 23. Mislim da ste mi već rekli da je ovaj prevod ona verzija

1 sa koje biste Vi radije radili?

2 O: Da. To je najkompletniji prevod, zato sam ga i uključila ovde. Opet
3 mi se ne vidi ništa na ekranu, ali...

4 P: Sad će doći slika, vrlo brzo.

5 O: U redu.

6 P: To je znači broj 093, iz "*Holiday Inna*"?

7 O: Da.

8 P: I šta je bio pun naslov... kakav je bio pun naslov ovog dokumenta?

9 O: "Instrukcije o organizaciji aktivnosti organa srpskog naroda u Bosni
10 i Hercegovini u vanrednim okolnostima."

11 P: Koliko je bilo opština u Bosni pre rata?

12 O: Otprilike 110.

13 P: Koji je bio najveći /?redni/ broj primerka nađenih u ovoj zbirci?

14 O: 104.

15 P: Sada bih Vam pokazao tabulator 11 u registratoru.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, uključite mikrofona, gospodine
17 Hannis.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Izvinjavam se.

19 P: Hteo bih da Vam pokažem tabulator 11 u registratoru; to je osnovni
20 tabulator 51. Šta je to?

21 O: To je zapisnik sastanka Sekretarijata SDS-a Bosanskog Petrovca od 26.
22 septembra 1991. Pod tačkom 2 kaže se: "Instrukcije za organizaciju i aktivnost
23
24
25
26
27
28
29
30

organa srpskog naroda u Bosne i Hercegovine u vanrednim prilikama treba da se prekuca u sedam primeraka," i svaki član Sekretarijata treba da dobije jedan primerak.

Ukoliko se sećate, kopija iz Bosanskog Petrovca imala je različit broj u odnosu na sve ostale, taj broj je bio 101-3, i to bi odgovaralo tome da je on zaista i prekucan u više primeraka.

G. HANNIS: [simultani prevod] I molim Sudsko veće u vezi sa ovim, hteo bih da podsetim na iskaz gospodina Hidića iz Bosanskog Petrovca, kada je govorio o nalazu dokumenata, primeraka dokumenata u zgradi opštine kada se vratio 1995. godine. I nešto od njegovog iskaza o različitim primercima u različitom *fontu*, štampanim.

P: Sad, u Vašem izveštaju kažete da su ti dokumenti izdati od strane Glavnog odbora SDS-a, odnosno Kriznog štaba SDS-a. Na osnovu čega to tvrdite?

O: Na naslovnoj stranici dokumenta kaže da je izvor Glavni odbor SDS-a. Na posljednjoj strani, piše lepo mašinom "SDS - Krizni štab." A pre toga, Glavni odbor - da.

P: I kad ste pregledali materijal, šta ste videli? Kako je deljen i kome je deljen?

O: Karadžićev dnevnik, odnosno njegovog šefa kabineta, ukazuje na to da je 23. decembra održan sastanak Glavnog odbora u klubu poslanika.

P: Sada bismo Vam pokazali tabulatorski broj 12, odnosno osnovni tabulator broj 374.

G. HANNIS: [simultani prevod] Stavio sam ovu kopiju na B/H/S jeziku na

1 ekran, zato što gospođa Hanson čita taj jezik, ali ne znam da li bi Sud da
2 radije stavim na engleskom.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da mi imamo engleski ispred nas.

4 A ukoliko gospođa radi sa B/H/S-a, mislim da je bolje da to bude na ekranu.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Onda ćemo tako nastaviti.

6 P: Izvinite, prekinuo sam. Objašnjavali ste?

7 O: Samo ću da kažem da ova stranica o kojoj sam govorila, da sam tu
8 videla da se odnosi na Giškovića /u engleskom transkriptu: "Grković"/, da je 27-
9 og /u engleskom transkriptu: "20. decembar"/ održan sastanak Glavnog odbora,
10 odnosno kluba poslanika.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Malo se osjećam krivim. Ja sam takođe
12 rekao i gospođi Hanson i Vama, gospodine Hannis, zato što ja pokušavam da stvari
13 obavljamo brže, ali ne morate zato tako brzo da govorite.

14 Izvolite dalje.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude. Pokušaću da
16 usporim.

17 P: Sada bih Vam pokazao prezentaciju, broj tabulatora 13, glavni
18 tabulatorski broj 36. Ovo je jedan izvod iz zapisnika SDS-a Bratunca. Šta imate
19 na ekranu ispred Vas?

20 O: Ovo dalje ukazuje na to da je primljena i distribuirana instrukcija
21 od 19. decembra na sastanku Opštinskog odbora SDS-a, 23. decembra. Predsednik
22 Opštinskog odbora Miroslav Deronjić rekao je Opštinskom odboru o sastanku onoga
23 što on naziva predsedništva SDS-a u Sarajevu i podelio materijal na tom sastanku
24 predsedništva.

1 Htela bih da istaknem da nigde u drugim dokumentima SDS-a ne vidimo da
2 se govori o nekom telu koje se zove "predsedništvo SDS-a". Pretpostavljam da se
3 to odnosilo na rukovodstvo SDS-a, pošto ne vidimo nigde drugde da figurira
4 predsedništvo kao takvo.

5 U samom zapisniku se ukazuje da je on pročitao ovaj materijal
6 rukovodstva SDS-a i da je zatim postupio po njemu. Kaže da su predviđene dve
7 varijante, "varijanta A i B". "Za nas, varijanta B, drugi stepen organizacije
8 važi." Ukoliko se sećate, "varijanta B", u dokumentu A i B, podrazumevala je
9 opštine sa srpskom manjinom. Bratunac je bila opština sa srpskom manjinom.

10 Zatim, drugi koraci koji su preduzeti; recimo održavanje skupštine,
11 formiranje Kriznog štaba, uvođenje straža – sve su to elementi dokumenta A i B.

12 Prema tome, koliko ja vidim, ovi zapisnici ustvari ukazuju na to da su
13 oni primili dokument A i B na sastanku rukovodstva SDS-a u Sarajevu negde pre
14 večeri 23. decembra.

15 P: Da li znate da li je gospodin Deronjić bio član ovog Glavnog odbora?

16 O: Ne verujem da je tada, ali postao je član Glavnog odbora, mislim,
17 1993. godine.

18 P: Vi ste opisali razliku između opštine pod "varijantom A" i opštine
19 pod "varijantom B", s tim što je "A" ona gde su Srbi u većini, a "B" su opštine
20 gde su Srbi u manjini.

21 O: Da.

22 P: Da li je bila još neka dihotomija u...

1 O: Da. Postojao je prvi i drugi stepen organizacije. Osnovna "varijanta
2 A" bi u suštini značila opsluživanje, odnosno služila je za organizaciju tih
3 opština sa većinom. Prvi stepen su bile pripreme, drugi stepen su bile
4 aktivacije. Slična dihotomija je postojala i pod "varijantom B" za opštine sa
5 srpskom manjinskom populacijom.

6 P: A da li je to uputstvo takođe ukazivalo u odnosu na formiranje
7 kriznih štabova ko bi bili članovi kriznih štabova pod tim opštinama?

8 O: Jeste, to je takođe indikovano i za "varijantu A" i za "varijantu B".
9 Je li mogu da pogledam taj dokument?

10 P: Da.

11 O: Dva tabulatora unazad, to je onaj poželjniji prevod... to je taj
12 poželjniji primerak.

13 P: Sad ćemo Vam to staviti, odmah, samo sekund.

14 O: U redu.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, to je prezentacioni tabulator
16 broj 10. To smo sad vratili na ekran.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I molim Vas, da posvetite dodatnu
18 pažnju i tabulatoru 12 jer smo se tu malo zaglavili zbog brzine govora. I malo
19 sam zbunjen što se njega tiče, pa ako možete tu malo da se posveti dodatna
20 pažnja i tabulatoru 12.

21 G. HANNIS: [simultani prevod] Izvinjavam se...

22 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da li bi bilo lakše da idemo na 12?

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja imam konkretno pitanje. Vi ste,
24 gospođo Hanson, počeli time što ste rekli... nešto ste rekli u vezi sa nekim
25 sastankom koji "ukazuje da je 23. decembra se održao sastanak Glavnog odbora
26 Kluba poslanika."

1 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne, ne, ne - 20. decembra.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, upravo to je moj problem.

3 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Grkovićev dnevnik kaže da je bio 20.

4 decembar.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, ali 23. piše u našem transkriptu
6 i ne znam ko je napravio tu grešku. U svakom slučaju, to smo razjasnili. Onda,
7 takođe ne razumem, to nije podvučeno u engleskom prevodu ili je to samo grafička
8 stvar. To je prva tačka, u 4.00h, 20-og, koja je značajna /kako je prevedeno/.

9 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Tačno.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Izvolite dalje.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude.

12 P: Gospodo Hanson, hteli ste da pogledate primerak uputstava "varijante
13 A" i "varijante B"?

14 O: Jeste. Pitali ste me ko ulazi u sastav Kriznog štaba. Mislim da bi
15 bilo jasnije i lakše da Vam kažem uopšteno da dokument "Varijanta A i B"
16 konkretizuju da u obe opštine - odnosno one koje potpadaju pod "varijantu A" i
17 pod "varijantu B" - rukovodstvo opštinske partije je ono koje će ući u Krizni
18 štab. Ukoliko mi mogla da pogledam drugu... sledeću stranu dokumenta dobro, ako je
19 to moguće? Predsednik Opštinskog odbora, predsednik opštine u većinskim
20 opštinama...

21 P: Mogu li samo da Vas prekinem na minut?

22 O: Možete.

23 P: U ovoj prezentaciji programa mislim da imamo jednu stranu koja nam
24 može biti od pomoći.

25

26

27

28

29

30

1 O: Sledeća strana bi bila još bolja.

2 P: Imam ovaj primerak broja 93.

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Možemo ovo dati svedoku?

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Hannis.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Znači, to je B/H/S verzija iz tabulatora
6 10.

7 O: Na strani je 3. On konkretno kaže: "Svi članovi Sekretarijata
8 partije," što znači predsednik, podpredsednik, sekretar Opštinskog odbora, oni
9 ljudi koji imaju funkciju u opštinskoj vladi ili alternativno, kandidati SDS-a
10 za te položaje. Odnosno, predsednik opštinske Skupštine ili predsednik Izvršnog
11 odbora, šef policijske stanice ili komandir policije, načelnik opštinskog odbora
12 štaba Teritorijalne odbrane, Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu ili druge
13 osobe koje imaju opštinske funkcije u određenoj opštini. Isto tako, poslanici u
14 Skupštini bosanskih Srba i članovi Glavnog odbora SDS-a, svi su predviđeni da
15 budu članovi Kriznog štaba, što znači da je to rukovodstvo na opštinskom nivou,
16 ljudi u opštinskoj vladi i ljudi povezani sa republičkim nivoom SDS-a.

17 P: U vezi s tim, znam da ste u Vašem izveštaju - čini mi se u paragrafu
18 16 - ukazali na to da *de facto* te mere su činile krizne štabove vladama u senci,
19 koje su bile naoružane konkretnim planom za akciju. Je li nam možete dati
20 konkretan primer?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Recimo, član Kriznog štaba iz Prijedora je eksplicitno govorio o
2 Kriznom štabu kao vladi u senci.

3 P: Mogu li da Vas onda tu zaustavim na jedan minut, pa da stavimo
4 sledeći tabulator na ekran?

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Vaša visosti, ovo je prezentacioni
6 tabulator 14, glavni tabulator broj 38. To je jedan prepis jedne radio-emisije
7 iz Prijedora, aprila 1995. godine, treće godišnjice preuzimanja.

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ovo što je podvučeno...

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Vaša visosti, to je na engleskoj verziji
10 strana 7, negde dve trećine niz stranicu. Ne znam da li je to obeleženo na Vašem
11 primerku ili nije. Tamo gde govori gospodin Kovačević.

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Odmah posle broja 25.2.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Našli smo, našli smo. To je na sredini
14 stranice 7.

15 O: Kaže: "Mi smo ranije formirali tzv. vladu u senci." I ova cela
16 emisija se odnosi na preuzimanje u to vreme /kako je prevedeno/. I upravo smo
17 našli tu bitnu rečenicu, pošto i dokument "A i B" konkretizuje da su ljudi koji
18 su u opštinskoj vladi oni koji ulaze u Krizni štab, i to zove vladom u senci.
19 Imamo još neke reference u dokumentu vezanim za plan "A i B" gde se govorilo o
20 funkcijama nakon preuzimanja vlasti.

21 G. HANNIS: [simultani prevod]

22 P: Da li se sjećate ko je bio gospodin Kovačević u Prijedoru?

23 O: Ne sjećam se njegovog konkretnog položaja.

24 P: Da pređemo sad na tabulator 15, a to je glavni tabulator 376.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je presretnuti telefonski
2 razgovor, željeli bismo pustiti sada jedan segment. Mislim da je u verziji na
3 engleskom, onaj dio koji ćemo slušati, nešto što se može naći na stranici broj
4 7. Dakle, u verziji na engleskom.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi, molim Vas, pamtite proceduru. To će
6 biti prevedeno, mi nećemo to samo slušati, nego će se to prevoditi kako bi se
7 onda moglo pojaviti i u transkriptu na francuski.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja vidim da se ovdje ova pruga pomiče na
9 transkriptu, ali ne čujem ništa.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Bogami, ni ja.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Dok se ne pobrinemo i riješimo tu tehničku
12 poteškoću, možda bi bilo bolje...

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da pitamo. Radi se o jednom konkretnom
14 dijelu, zar ne, gospodine Hannis, koji treba pustiti?

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, radi se o jednom kratkom dijelu. Ja
16 mogu predati gospođi Hanson transkript na B/H/S-u i zamoliti je da to pročita,
17 pa da se onda to prevede. Ako bismo to mogli možda za sada tako riješiti?

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, ako to bude odgovaralo. Da li
19 ima prigovora od strane Odbrane na prijedlog Tužilaštva da gospođa Hanson čita
20 verziju na B/H/S-u?

21 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, časni Sude, Odbrana nema prigovor.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda, izvolite.

23 G. HANNIS: [simultani prevod] Za zapisnik, mi ćemo čitati sa stranice
24
25
26
27
28
29
30

1 ERN 03244714. U verziji na engleskom, to je na stranici broj 7 prema dnu, gdje
2 gospodin Karadžić počinje sa riječima: "Kao drugo..."

3 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Dakle, počinjemo sa govorom Radovana
4 Karadžića.

5 [na B/H/S-u] Ovaj drugo ko...kori.../nerazgovetno/ ovoga treba voditi računa
6 sa... da nam sad treba efikasna ličnost /nerazgovetno/...

7 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Bio mi je problem da čitam na B/H/S-u dok
8 slušam engleski.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ne morate slušati na engleskom.
10 Prebacite na B/H/S, pa ćete čuti Vaš vlastiti glas tako da će to...

11 Kada Vi čitate, prema našem iskustvu, ono što se čita, obično je to brže
12 nego ono što se normalno govori. Zamoliću Vas da to sporo čitate.

13 GĐA SVEDOK: [na B/H/S-u] "Ovaj, drugo, ko...kod izbora novoga, treba
14 voditi računa da nam sad treba efikasna ličnost, ne nikakav profesor sa
15 univerziteta i sa instituta.

16 Miroslav: Da, jer sad nije vrijeme za nauku, je l'?

17 Karadžić: Ne, nije vrijeme za nauku, vrijeme je za preuzimanje realnih
18 funkcija. Realnih funkcija... realna funkcija, ta-ta-ta, tap-tap-tap /sic/. I

1 nema tu u smislu onog papira... ne znam ja tu, ili onaj naš papir stepen 1, stepen
2 2."

3 G. HANNIS: [simultani prevod]

4 P: Da li ste prepoznali bilo koga od govornika u ovom razgovoru kada ste
5 to slušali?

6 O: Prepoznala sam glas Radovana Karadžića.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] U dokumentu se drugi govornik identifikira
8 kao Miroslav, nema prezimena.

9 P: Što je Vas navelo da mislite da se razgovara o uputstvu po "Varijanti
10 A i B"?

11 O: Spominjanje "stupnja 1 i 2" ili "stepena 1 i 2" i tamo gdje kažu "u
12 onom našem dokumentu" ili gdje kaže "stepen 1, stepen 2" sa listom realističnih
13 funkcija za preuzimanje vlasti /kako je prevedeno/.

14 P: A razgovor koji se tiče 7. januara 1992., da li to odgovara rasporedu
15 događaja u to vrijeme?

16 O: Da, to je dosljedno tome.

17 P: Htio bih sada da pređemo na tabulator 16. To je još jedan presretnut
18 razgovor, a glavni tabulator je 377.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Naslov dokumenta, časni Sude, u njemu se
20 govori o presretnutom razgovoru između Tintora i gospodina Krajišnika. Međutim,
21 u cijelom dokumentu možemo pronaći nekoliko razgovora. I ovaj razgovor koji je
22 koristila gospođa Hanson u dokumentu se može naći između još dva razgovora.

23 Dakle, to je drugi razgovor, koji je prema dnu prve stranice u kopiji na
24 engleskom, gdje govore Rajko Koprivica i general Đurđević. To je razgovor koji

25

26

27

28

29

30

1 nemamo u audio obliku. Transkript je napisan na osnovu rukom pisanih bilješki
2 operativaca koji su pratili /?razgovor/.

3 P: Gospodo Hanson, recite nam nešto o ovom razgovoru.

4 O: U ovom razgovoru, Rajko Koprivica – predsjednik SDS-a iz Vogošće,
5 poziva generala Đurđevca, koji je komandant 4. korpusa u Sarajevu. Zabrinut je
6 zbog toga što smatra da neke muslimanske snage prilaze njegovom području, a
7 general mu govori da: "Treba postupati po uputstvu za rad u kriznoj situaciji.
8 Znate to uputstvo."

9 P: Dakle, taj razgovor se odigrao 3. aprila 1992?

10 O: Da, to je tačno.

11 P: Tabulator broj 17; mislim da ste rekli samo u svrhu identifikacije
12 toga ko je Đurđevac.

13 O: Da. To je samo referenca samo da bi Vijeće moglo vidjeti ko je taj
14 Đurđevac.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Dakle, sada taj tabulator broj 17, koji je
16 imao broj 7 /u engleskom transkriptu: "457"/ u glavnom tabulatoru, to je bilo
17 uvedeno da bi se vidjelo ko je Vojislav Đurđevac. Da bismo uštedjeli na vremenu,
18 ja predlažem da pređemo na tabulator broj 18.

19 P: U redu. Dakle, kada govorimo o provođenju tog uputstva od 19.
20 decembra, da li ste zaključili da se na temelju toga djelovalo u raznim općinama
21 u Bosni i Hercegovini?

22 O: Da. Vidjela sam cijeli niz referenci gdje se navodi ili spominje taj
23 dokument; da je dokument primljen, proveden od kraja decembra. U nekim
24 dokumentima se to izričito spominje, naime, to uputstvo, a u nekima su reference
25 koje su jednostavno u skladu sa sadržajem tog uputstva.

1 P: Sada ćemo na brzinu proći kroz nekoliko njih. Tabulator 18, glavni
2 tabulator 40, recite odakle je to.

3 O: To je zaključak Opštinskog odbora SDS-a Zvornik, od 22. decembra. Oni
4 tu uvode dežurstva, što znamo da je u skladu sa uputstvom. Formira se Krizni
5 štab sa komandantom, kao što je također navedeno uputstvom; zatim koordinatorom
6 za pregovore sa SDA, što je također nešto što je navedeno u uputstvu. Dakle,
7 formiranje Kriznog štaba krajem decembra, što je također u skladu sa uputstvom.

8 P: U tabulator 19, *master* tabulatoru 41?

9 O: Ovo je zapisnik Izvršnog odbora Opštinskog odbora Ključa, od 23.
10 decembra 1991. godine. Prva stavka na dnevnom redu je "upoznavanje sa odlukama
11 Srpske skupštine i materijalima koji su pristigli." Dakle, to je dnevni red,
12 točka 1. Pod točkom 1 stoji dolje u zapisniku: "Veljko Kondić je upoznao
13 prisutne sa uputstvima o organizovanju i djelovanju srpskog naroda u BiH. Svi
14 organi su obavezni da postupaju u skladu sa tim uputstvom."

15 Nešto niže, jedan drugi član kaže da on neće prihvatiti ništa što
16 Karadžić kaže da to... da on može da pogleda, on će prihvatiti sve što Karadžić
17 kaže bez i da gleda /kako je prevedeno/. Mislim da bi bilo bolje da sada pređete
18 na sljedeću stranicu. Htjela bih da malo detaljnije pogledamo taj dokument iz
19 Ključa, kad se budemo bavili Ključem.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja se tome ne protivim. Ali gospodin
21 Hannis je taj koji Vas ispituje.

1 G. HANNIS: [simultani prevod]

2 P: Sljedeći tabulator će biti je broj 20, 378 *master* tabulator.

3 O: Radi se o sastanku Kriznog štaba SDS-a Novog Sarajeva, 31. decembra
4 1991. godine. Tu stoji da su pregledali materijal dobijenog od Glavnog odbora
5 SDS-a. Prvi stepen, pod točkom broj 1, i zatim se specificiraju različite točke.
6 Točkom broj 2 se formira Sekretarijat - vi ćete se sjetiti da je stavka 2 u
7 dokumentu "varijanta A", 1. stepen - da se tu govorilo o Sekretarijatu. Dakle,
8 pod točkom 3 se tu govori o formiranju Kriznog štaba, imenuje se koordinator za
9 odnose sa HDZ-om i SDA, što je također nešto što je u skladu sa stavkom 3
10 "Varijante A i B". Iako se konkretno ne navodi samo ime dokumenta toga uputstva,
11 sve je to u skladu sa dokumentima "Varijanta A i B".

12 P: Dakle, ovi brojevi se poklapaju i sa samim brojevima točaka uputstva?

13 O: Da. Jer recimo pod 9, gdje se govori o Civilnoj zaštiti, MUP-u i
14 Teritorijalnoj obrani, u "varijanti A", stepen 1, se takođe pod brojem 9 govori
15 o tim stvarima. Dakle, to je stvarno sukladno.

16 P: A na kraju prvog paragrafa, da li se negdje govori o kom stepenu se
17 ovdje radi, o kojem stepenu je ovaj dokument?

18 O: Da. Tu se kaže 1. stepen.

19 P: A koja vrsta opštine je bila Novo Sarajevo? Da li je to bila srpska
20 većina ili manjina, "A" ili "B"?

21 O: Mislim... ne mogu se sjetiti. Ja imam popis, ali napamet Vam ne mogu
22 odgovoriti. Rekla bih da je...

1 P: Nema problema, ako se ne sjećate – ne sjećate se.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite samo da postavim jedno pitanje
3 u vezi sa ovim. U ovom dokumentu možemo vidjeti da se pojavljuje riječ "rezerve"
4 nekoliko redaka ispod samog dna, "sredstava", međutim to je u navodnicima.
5 Možete li nam objasniti šta to znači?

6 O: Mislim da bi se moglo protumačiti kao naoružanje, jer tu se govori o
7 "opremi", jer je to termin koji se koristi općenito i za vojnu opremu. A
8 "sredstva", dakle u navodnicima, ja zbog toga pretpostavljam da se tu ne misli
9 isključivo na novac, jer se kasnije govori i o finansijskim sredstvima.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A te rezerve treba shvatiti da se radi o
11 rezervama finansijskog tipa, jer tako piše u prevodu?

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ja bih sredstva prevela kao "sredstva".

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, ja ne razumijem šta točno
14 znači. U prijevodu kaže "specijalne ovlasti za kupovinu opreme i sredstava". Da
15 li to znači da će se kupovati predmeti, novac...

16 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ja bih u ovom slučaju rekla da se pri tom
17 misli sredstva koja imaju neku svrhu. Možda prevodioci imaju neki bolji prevod.
18 Misli se na konkretna sredstva, predmete.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Što ste rekli?

20 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Konkretno predmete, ne samo finansijska
21 sredstva /kako je prevedeno/.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Malo je nejasno. Možda bismo mogli sporo
2 pročitati taj redak, pošto prevodioci bi nam mogli pomoći.

3 GĐA SVEDOK: [na B/H/S-u] Posebna ovlašće...ovlašćenja za nabavku oprema
4 /sic/ i sredstava zadužen je Dragon... Dragan Vučetić.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa sad, šta god to značilo.

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Tu se ne govori o novcu. Naime,
7 pogledajte dva reda niže pa ćete vidjeti. Mogu li to pročitati?

8 [na B/H/S-u] Nabaviti novčana sredstva za potrebe Kriznog štaba.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dakle, ovaj prevod gdje se
10 spominje "rezerva", to meni još uvijek nije jasno.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Ja, časni Sude, ne znam što točno znači
12 ovo na B/H/S-u. Međutim, čini se da se ta riječ može pronaći ne samo dva reda
13 dolje nego i između. Ne znam da li je to od neke...

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] A mogu pročitati i tu rečenicu. Mislim da
15 se tu govori o opremi za vezu. Ja ne znam kako izgleda Vaš prijevod, ali ja mogu
16 napraviti da se ovo prevede.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da je bolje da razumijemo
18 dokumente kada ih gledamo, ali ovo nije najbitnija stvar.

1 gdje se to dalje razrađuje, ta stavka.

2 O: Mislim da nemamo.

3 G. HANNIS: [simultani prevod] U papirnatost verziji, vidi se na dnu
4 stranice da se razgovaralo o tim uputstvima.

5 P: A sad govorimo o dokumentu; da li znate tko je bio taj Miroslav
6 Vještica?

7 O: On je bio poslanik Skupštine bosanskih Srba iz Krupe.

8 P: Mislim da ćemo o tome kasnije govoriti.

9 O: Da.

10 P: Molim da pređemo na tabulator 22., to je *master* tabulator 43.
11 Dokument je od 24. decembra 1991. godine?

12 O: Da. Ovo su zabilješke sa sastanka Kriznog štaba SDS-a grada Sarajeva.
13 Nakon što su navedeni oni koji su bili prisutni na sastanku, možemo vidjeti
14 veoma jasnu referencu na dokument, "Varijantu A i B". Dakle: "Specijalna
15 zaduženja prema uputstvu o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u
16 BiH u vanrednim okolnostima prema 'varijanti B'." I ja ovdje vidim "stepen", ali
17 ne mogu u originalu razaznati da li se radi o 1. ili 2. stepenu. Ali u svakom
18 slučaju se govori o "varijanti B" i to je dakle jasno upućivanje na uputstvo.

19 P: Molim da sada pogledamo tabulator 23, to je *master* tabulator 379.
20 Dokument od 25. decembra 1991. godine.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Radi se o vanrednoj sjednici Opštinskog odbora SDS-a Trnovo, od 25.
2 decembra. Stavka 1 dnevnog reda je "Uputstvo o organizovanju srpskog naroda u
3 kriznim situacijama." Među koracima koji su poduzeti je formiranje Kriznog
4 štaba, na temelju uputstva.

5 P: U prevodu koji ja imam se govori o formiranju Kriznog štaba u skladu
6 sa direktivama. Da li biste nam mogli pročitati ovo na B/H/S-u? Ja mislim da sam
7 već čuo.

8 O: [na B/H/S-u] *It is "uputstvo"*.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Dobro. Časni Sude, predlažem da se ova
10 revidirana verzija uvrsti. Poneki put imamo... Treba dobiti revidirani prijevod.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Primijetio sam da zapravo cijelo vrijeme
12 dobijamo u potpunosti različit prevod. /prevod engleskog transkripta: "Povlačim
13 ovo 'u potpunosti'"/ Mi, naravno, ne dobijamo drugačiji prevod u transkriptu
14 kada gospođa Hanson čita iz dokumenata, to je različito od onog što vidimo u
15 dokumentima na engleskom /kako je prevedeno/. Tako se to događa cijelo vrijeme.
16 Ne znam zbog čega je sad kod ovog dokumenta potrebno da dobijemo revidirani
17 prevod. Direktiva, uputstvo - mislim da se radi o istoj stvari, da se radi o
18 jeziku.

19 Ja samo pokušavam da se riješimo nepotrebne papirologije.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Hannis.

21 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja sam samo htio da razaznamo dokumente
22 "A" i "B", pošto su oba nazvani "uputstvo", htio sam da se to /?uradi/. Ali nije
23 baš i neophodno.

1 G. STEWART: [simultani prevod] Ja bih htio istaknuti da sâm naslov
2 "uputstva A i B" da su se drukčije čuli kada je gospođa Hanson sama prevodila sa
3 verzije na B/H/S-u, dakle razlikovalo se od onoga kako smo imali do sad. Mi
4 nemamo nikakvog spora, mi samo napominjemo.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam primijetio, naravno, kada se
6 treba na brzinu nešto prevesti, kada ima više mogućnosti, onda nije uvijek
7 moguće da čovjek bude cijelo vrijeme dosljedan. Vijeće to shvaća i zna. Kako
8 stvari stoje, strane su se suglasile da nema nikakvog naime prigovora. Uputstvo
9 ili ciljevi /?direktive/, sve to je uglavnom u redu. Dakle, nema potrebe za
10 novim prevodom.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

12 P: Molim da pređemo na tabulator 34, *master* tabulator 37. Dokument je od
13 27. decembra 1991.

14 O: Ovo je zapisnik sastanka Opštinskog odbora SDS-a Prijedor, od 27.
15 decembra. Stavka broj 1 govori o tome da je predsjednik pročitao uputstvo koje
16 je Opštinski odbor SDS-a Prijedor dobio od Skupštine srpskog naroda. S obzirom
17 da postoje dvije varijante, pročitana je samo varijanta 2 koja se odnosi na
18 opštinu Prijedor. Nakon čitanja svih tačaka "Varijante A i B".

19 I zatim, dalje se navodi da su oformili Krizni štab, uveli dežurstvo i
20 da je ovo... ko su članovi Kriznog štaba - to je sve u skladu sa uputstvom "A" i
21 "B".

1 P: U dokumentu se o Simi Miškoviću govori kao o predsjedniku Opštinskog
2 odbora SDS-a Prijedora. Da li znate da li je on bio i član Glavnog odbora SDS-a?

3 O: Ne znam.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislim da ćemo sada preći na presretnute
5 poruke. Provjerio bih da li ćemo se moći riješiti problema sa zvukom. A u
6 međuvremenu bi možda mogli poći na pauzu, ako je dobar trenutak.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada je otprilike vrijeme za pauzu.
8 Međutim, ja bih ipak htio postaviti još jedno pitanje, samo da...

9 ...Da bih razumio ovo što je bilo pročitano, a vezano za sastanak od 27.
10 decembra 1991.: "S obzirom da postoje dvije verzije, samo verzija 2, koja
11 vrijedi za opštinu Prijedor, je bila pročitana." Dakle: "Pročitavši sve odjeljke
12 "A" i "B" verzije 2."

13 Da li mogu iz toga shvatiti da se razlika između "varijante A" i
14 "varijante B", dakle da li se radi o srpskoj većini ili o manjini? Dakle, šta se
15 misli pri tom u toj verziji 2?

16 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ja mislim da se možda... to jest, razumno
17 bi objašnjenje bilo da je osoba koja je to čitala pomiješala /kako je
18 prevedeno/. Naime, imamo A A1 i A2; i B, B1 i B2. I može biti da su pomiješali B
19 i 2, A i 1. Mislio je "varijanta B", brojevi 1 i 2.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To bi imalo smisla kada bi to bilo
21 obrnuto napisano. Kada bi se reklo: samo "A" ili "B" su relevantni za Prijedor,

1 pa mi smo pročitali 1 ili 2. Ali to ne stoji unutra.

2 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da, ne stoji tako.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je ovo što Vi vidite, da li to
4 Vama izgleda logično?

5 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne. Varijanta 2 i "A" i "B", to je nije
6 logično. Međutim, sve ovo drugo jeste u skladu sa uputstvom; sve ove druge
7 stvari koje se navode i Krizni štab, dežurstva, itd.

8 G. HANNIS: [simultani prevod]

9 P: Gospođo Hanson, a Prijedor je bio?

10 O: Tamo su Srbi bili u manjini. Prema tome, to bi bila "varijanta B".
11 Rekla bih da se radi o drugom dijelu, drugom stupnju tog uputstva, ali za
12 "varijantu B".

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju, jasno mi je zbog čega
14 sam zbunjen. Prekinut ćemo s radom do 10.55h. Hvala.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Početak pauze u 10.30h

17 ... Sednica nastavljena u 11.00h

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Hannis.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala. Ja sam zaboravio zaželjati
21 dobrodošlicu novom sucu.

22 P: Gospođo Hanson, molim da idemo na tabulator 25. I svakako ćemo sutra
23 imati jedan dodatni komplet registratora kako bismo brže mogli napredovati.

24

25

26

27

28

29

30

Koliko znam, ovdje imao jedan koji Vam možemo dati, to je registrator broj 1, tabulator 25, /?master tabulator/ 380. To je presretnuti razgovor.

G. HANNIS: [simultani prevod] Nadam se da smo riješili audio. Za vašu informaciju, ovo je razgovor između Radovana Karadžića i osobe po imenu Bjelica iz Sokoca, od 27.12.1991. Mi ćemo pustiti to. Na engleskom je to, časni Sude, na stranici dva, negdje dvije trećine u dnu stranice, gdje govori Karadžić o mnogim obavezama koje ima.

Ako ste spremni, možemo započeti. Radi se o vrlo kratkom segmentu.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

[Sluša se zvučni snimak]

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da ste riješili audio probleme, ali čini se da niste.

G. HANNIS: [simultani prevod] Pa, čini mi se da sam čuo nešto, ali ne u sudnici.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini mi se da tehničar sasvim dobro čuje, jer se čini da zvuk dolazi iz tehničke kabine. Ima li ikakvog načina da zvuk dopre do naših slušalica?

Još jedno pitanje za Vas, gospodine Hannis. Rekli ste da ćete započeti na stranici broj 2, možete li nam reći točno gdje, da možemo lakše pronaći?

utorak, 01.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudske postupke, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Deseta kućica s dna. Tu govori Radovan
2 Karadžić. Kaže: "Nisam siguran..."
3 Počecemo opet.
4 [Sluša se zvučni snimak]
5 "Radovan KARADŽIĆ: ...onaj, dolaze /nerazgovetno/ ovde. Imam i drugih
6 po...poslova puno ta... da nisam siguran.
7 BJELICA: Mi ovo radimo, posô, sve redovno.
8 Radovan KARADŽIĆ: Odlično. Čujem da opština funkcioniše sada dobro? Ovaj
9 tu...
10 BJELICA: Jeste, jeste. Radi dobro...
11 Radovan KARADŽIĆ: Ovaj Tupajić dobar, je l'?
12 BJELICA: /govornici govore istovremeno/ ...udruženja isto radi dobro.
13 Radovan KARADŽIĆ: A Tu...Tupajić dobar, je l'?
14 BJELICA: Dobar, dobar /nečujno/.
15 Radovan KARADŽIĆ: A-ha. Marka nemojte... pripazite ga, nemojte ga...
16 BJELICA: Nećemo... mislim, jutros /nerazgovetno/ baš malo sa njim sjedili
17 i tako. Neće biti problema.
18 Radovan KARADŽIĆ: Jer nije u demokratiji..."
19 G. HANNIS: [simultani prevod]
20 P: Gospođo Hanson, da li znate o čemu se radi u ovom razgovoru? Kakve to
21 veze ima sa uputstvom?
22 O: Bjelica je bio predsjednik Općinskog odbora SDS-a za Sokolac, a
23 Tupajić je bio predsjednik Skupštine općine. Smatram da je ovaj dio razgovora
24 bitan jer Bjelica kaže da općina dobro funkcioniše, uključujući i onaj poseban
25 zadatak. On se ovdje ne poziva *explicite* na to, no svakako je jasno da Karadžić
26 zna što se događa u općinama u to vrijeme. I smatram da je ovo spominjanje
27 posebnih zadataka bitno.
28 P: U redu.
29 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim da pogledamo tabulator 26. Radi se o
30

1 popisu ljudi, i to kako bi se identificirala funkcija gospodina Bjelice. Na
2 engleskom, na stranici broj 10, to je /?tačka/ 85, dvije kućice s dna gdje
3 gospodin Bjelica se spominje.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] A tabulator 27 /?je/ u svrhu
6 identifikacije njegove funkcije u Srpskoj Autonomnoj Oblasti Romanija, i tu on
7 govori na toj sjednici. To je ustvari svrha tabulatora 27.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam na toj informaciji. Dakle, ovo
9 samo predočavate, ali to nije materijal iz fusnote?

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Tako je.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste željeli samo dokument predočiti
12 kako biste razjasnili njegov položaj, ali na kraju to nećete učiniti?

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Da. Jer želio sam samo objasniti, u odnosu
14 na razgovor, tko je to.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ponovo smo imali poteškoća
16 pratiti audio traku u tabulatoru 25. Više sam mogao pročitati negoli što sam čuo
17 prevedeno. Ali koliko sam shvatio, Vi ste željeli upravo se koncentrirati na
18 posebne zadatke, i to je prevedeno, jer je kasnije propušteno nekoliko redaka.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Da. Nisam siguran da li ova predposljednja
2 kućica... Ne znam da li je to nešto što nije izgovorio prevoditelj ili je nastavio
3 samo pratiti što je rečeno /kako je prevedeno/.

4 P: Idemo dalje na tabulator 28, to je *master* broj 318. Još jedan
5 presretnuti razgovor od 1. januara 1992. Na engleskom počinje sedam kućica
6 dolje, gdje kaže Radovan Karadžić: "Vi ste, profesore, zar ne?"

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Preskačete novogodišnju čestitku koju
8 ste već izrekli?

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Da.

10 [Sluša se zvučni snimak]

11 "Radovan KARADŽIĆ: Vi ste profesore, je l'?"

12 MIĆEVIĆ: Jesam, jesam.

13 Radovan KARADŽIĆ: A-ha.

14 MIĆEVIĆ: /nerazgovetno/ ne predstavljam. Ovaj. Da, bio sam na ovom
15 sastanku štaba opštinskog.

16 Radovan KARADŽIĆ: A-ha.

17 MIĆEVIĆ: Pa bi u vezi sa tim hteo nešto. Ako ćeš sutra ići u stranku, ja
18 bi' došô da ti n...neke... par stvari kažem.

19 Radovan KARADŽIĆ: Koji je to štab opštinski, ovaj?

- 1 MIĆEVIĆ: U opštini Centar.
- 2 Radovan KARADŽIĆ: A-ha. To je njihov legalni ili?
- 3 MIĆEVIĆ: Ja, jeste, jeste, ovaj, naš...
- 4 Radovan KARADŽIĆ: M-hm.
- 5 MIĆEVIĆ: ...krizni.
- 6 Radovan KARADŽIĆ: A-ha, dobro.
- 7 MIĆEVIĆ: I ovaj, rek... malopre sam došao sa tog sastanka, i tu se ljudi
- 8 vrte u krugu i treba im pomoći, pa ja ne bi' to mogô bez tebe.
- 9 Radovan KARADŽIĆ: Dobro. A sutra ja idem na ovo... na ovo... ovu konvenciju
- 10 beogradsku.
- 11 MIĆEVIĆ: A ja, u...u. Pa, dobro...
- 12 Radovan KARADŽIĆ: Vратиću se ja prekosutra, pa ćemo onda am...
- 13 MIĆEVIĆ: Dobro, 'ajde. U redu, slažem se, ili da ja na... potražim Rajka?
- 14 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, ne bi loše bilo.
- 15 MIĆEVIĆ: Ak... ako Rajko... n... ako je Rajko u Sarajevu, ako on može da to...
- 16 da pomogne.
- 17 Radovan KARADŽIĆ: Da, nek' Vam dadnu u sjedištu. Neka z... nađu Rajka, ako
- 18 može Rajko. Je l' hitno do... do... do...
- 19 MIĆEVIĆ: Pa, nije ni hitno, ali od njih je... oni su dobili dokumenta i
- 20 kako će da postupe po tome. Međutim, ima stvari koje oni nisu u stanju da reše.
- 21 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.
- 22 MIĆEVIĆ: I treba im tu sada pomoći, da... da znaju šta će s ljudima i
- 23 tako.
- 24 Radovan KARADŽIĆ: A-ha, dobro.
- 25 MIĆEVIĆ: I zato ću ja onda da potražim sutra Rajka.
- 26 Radovan KARADŽIĆ: M-hm.
- 27
- 28
- 29
- 30

1 MIĆEVIĆ: /nerazgovetno/ sedišta, da me oni spoje sa Rajkom, ako je on u
2 Sarajevu.

3 Radovan KARADŽIĆ: Važi, važi.

4 MIĆEVIĆ: Dobro. A i /nerazgovetno/ tebi želim da se lepo provedeš u
5 Beogradu."

6 G. HANNIS: [simultani prevod]

7 P: Gospođo Hanson, možete li nam reći nešto o tom razgovoru?

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislím da francuski prevoditelji još
9 nisu završili s prijevodom.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Ispričavam se.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možemo li, u mjeri u kojoj je to moguće,
12 završiti francuski prijevod?

13 Sad možemo nastaviti, gospodine Hannis.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Sada sam uključio
15 francuski kanal kako bih znao da su završili s prijevodom prije nego što
16 nastavljam.

17 P: Gospođo Hanson, možete li sucima objasniti gdje vidite vezu između
18 ovog razgovora i uputstava?

19 O: Pa, ja vjerujem da ima veze sa uputstvom jer Mićević izvještava
20 Karadžića da je bio na sastanku Kriznog štaba općine Sarajevo-Centar, tamošnjeg
21 Kriznog štaba, i rekao je da su ljudi primili dokument, da ga žele provesti, ali
22 da su im potrebne određene upute iz partijskog centra. A ovaj Rajko koji se
23 spominje, vjerujem da je Rajko Dukić, koji je bio na čelu Izvršnog odbora SDS-a,
24 još jedan čelnik u SDS-u, koji kaže da imaju dokument ali da im je potrebna
25 pomoć. I tu sad stoji "naš krizni" - misli se na "Krizni štab".

1 P: Tabulator 29, *master tab* 456, je dokument koji ste Vi stavili ovdje
2 radi identifikacije gospodina Mićevića?

3 O: Tako je. Željela sam pokazati da je gospodin Mićević imao funkciju u
4 bosanskoj vladi; on je bio zamjenik direktora univerzitetskog obrazovnog fonda.
5 Bio je, u početku, i član Glavnog odbora SDS-a, što pokazuje sljedeći tabulator.
6 Nakon presretnutih razgovora, samo radi Sudskog vijeća, dodala sam neke
7 dokumente da pokažem ko su određeni ljudi.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, gospodin Mićević se spominje
9 pod točkom 14 na drugoj stranici. Sada imamo /u engleskom transkriptu:
10 "tabulator 30"/, *master tab* 455 i njegovo ime je na broju 24 na tom popisu.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, u prijevodu koji
12 imamo, broj 14 se pojavljuje tri puta, i zatim 15, a na originalu se čini da
13 brojevi idu od 14 do 17.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ne pratim Vas, bojim se. O
15 kojim tabulatorima govorite?

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da se ime Mićević nalazi pod
17 brojem 14. Međutim, ja imam zatim još drugo ime pod brojem 14 /u engleskom
18 transkriptu: "Korejica"/, kao i Subotić. Dakle, imam tri broja 14 u prijevodu.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Sad shvaćam.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Obrojčavanje je krivo.

21 G. HANNIS: [simultani prevod] Dakle, sad vidim. Krivo su poredani
22 brojevi.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, jasno je. Mi ćemo u engleskoj
24 verziji napraviti 15, 16 i 17. Ah da, sudac Hanoteau mi je skrenuo pažnju na
25 činjenicu da imamo tri broja 9.

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] I broj 1.
2 G. HANNIS: [simultani prevod] Točno je.
3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je rekao i sudac Hanoteau. Tako je.
4 Možete li provjeriti? Nećemo sada na to trošiti vrijeme.
5 G. HANNIS: [simultani prevod] Idemo na tabulator 31, to je *master tab*
6 382. Još jedan presretnuti razgovor, časni Sude, datiran 6. januara 1992.,
7 navodno između Radovana Karadžića i Miroslava Stanića. Dio koji ćemo pustiti za
8 časni Sud, u engleskom prijevodu je na stranici dva, u sredini stranice, gdje
9 gospodin Karadžić kaže: "A-ha." To je nakon što gospodin Stanić spominje
10 novinare iz *Der Spiegel*a. Tu ćemo početi.
11 [Sluša se zvučni snimak]
12 "Stanić: ...to dozvoliti nikada.
13 Radovan KARADŽIĆ: A-ha.
14 Stanić: Mi smo formirali, i to imate informaciju, srpsku opštinu.
15 Radovan KARADŽIĆ: Dobro.
16 Stanić: Ukoliko bude ovo, 15-oga, drukčije se kretalo, mi ćemo to javno
17 i... da idemo na promociju te... da je...
18 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. I preuzećeš vlast na svoju /govornici govore
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 istovremeno/ potpuno.

2 Stanić: Jeste, jeste. Sve onako prema uputstvu ka...

3 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, dobro. Dobro, dobro."

4 G. HANNIS: [simultani prevod]

5 P: Gospođo Hanson, možete li nam reći nešto o tom razgovoru? Tko su
6 sugovornici i kakve to ima veze s uputstvom?

7 O: Miroslav Stanić je bio predsjednik odbora SDS-a za Foču, predsjednik
8 Kriznog štaba Foča. Primjećujem da se ovdje ponovo spominju "uputstva", da
9 Stanić ima uputstva koja će mu omogućiti da u potpunosti "preuzme nadzor nad
10 stvarima". Onda, osim toga, on kaže Karadžiću: "Mi smo formirali srpsku općinu."
11 Pretpostavljam da Karadžić zna što su oni učinili u općini, a to uključuje i
12 formiranje srpske općine; kao što znate, to je dio uputstva od 19. decembra.

13 P: Kada je riječ o identificiranju ovog drugog, dakle sugovornika
14 gospodina Karadžića, imamo tabulator 32, /u engleskom transkriptu: "glavni
15 tabulator 452"/. Možete li nam reći o čemu je ovaj dokument ovdje?

16 O: Samo kako bi pokazao da je Stanić predsjednik odbora SDS-a za Foču.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ovdje u dokumentu se
18 pojavljuje njegovo ime na stranici 4 /u engleskom transkriptu: "4 od 4"/, to je
19 tabulator 32.

20 P: Tabulator 33 također je za identifikaciju?

21 O: Tako je, kako bi pokazao da je bio član Kriznog štaba Srpske općine
22 Foča. Ovdje ga se ne navodi kao predsjednika već kao broj 1, prvog člana.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li prekinuti? Mislím da audio traka
2 baš ne ide kako bi trebala. Ako pogledamo transkript, nije isti tekst kao onaj
3 koji smo čuli u prijevodu. Neki dijelovi fale. Koliko se ja sjećam, tekst bi bio
4 dāt prevoditeljima, da damo vremena prevoditeljima da čitaju tekst, jer oni ne
5 mogu reproducirati na osnovu onoga što čuju, i da ćemo onda provjeravati da
6 imamo i engleski transkript točan, i zatim da se prevede na francuski. I da će
7 uvijek postojati mogućnost da bilo koja strana kaže da ono što je pročitano nije
8 ono što je rečeno na originalu.

9 Mislím da to baš ne ide kako bi trebalo, mada to nema nekih velikih
10 posljedica. Nisam čuo pritužbe, ali Vas molim da to činimo na način na koji smo
11 se dogovorili, kako bi transkript ispravno odgovarao originalu.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Mislím da sad ovo može biti privremeno
13 rješenje koje će nam uštedjeti na vremenu. Nitko ne treba brinuti o sposobnosti
14 Obrane da sama uvidi da li neki tekst nije vjerno reducirán na engleskom, jer mi
15 sada nemamo mogućnosti da to učinimo. Nadam se da će to biti naš privremeni
16 stav.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali vjerovatno gospodin Krajišnik prati
18 tekst na srpskom...

19 G. STEWART: [simultani prevod] Da, ali on ne može znati da li je to na
20 engleskom tako.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ali to je barem prvi korak.

2 On može provjeriti da li ove riječi koje su zapisane na B/H/S-u doista
3 izgovorene. I Vi naravno nemate prednost u ovom trenutku da možete provjeriti i
4 prijevod, ali to možete učiniti van sudnice.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Mi to ne možemo učiniti van sudnice.
6 Nemamo niti vremena, niti sposobnosti, niti ljudskih resursa da to činimo. Ja
7 sam mnogo, mnogo puta naznačio - premda ne toliko snažno kao što to činim sada -
8 da ne možemo jednostavno proći neke stvari površno, mada ne želim reći da mi to
9 na taj način ovdje radimo. Želim samo reći Sudskom vijeću da je nemoguće se sa
10 tim nekim praktičnim stvarima se baviti van sudnice. Jer mi smo jednostavno
11 prenapregnuti preko svih granica, i ono što radimo u sudnici ne možemo
12 ponavljati i raditi i izvan sudnice.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja to shvaćam. S obzirom da je time
14 zabrinuto i Sudsko vijeće, ja sam nastojao barem dobiti informacije o tome da li
15 se mogu dati neke dodatne prevodilačke usluge Obrani ako gospođa Čmerić ode, i
16 obaviješten sam da se barem dodatne prevodilačke usluge mogu dati Obrani.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, cijelo pitanje...

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja ne želim sada govoriti o svim
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stvarima. Samo da razjasnim...

2 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, nisam želio dalje širiti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Prije svega, tražio sam verifikacije
4 koje kažu da su barem neke dodatne prevodilačke usluge date.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Nisam uspio dovršiti rečenicu. Dakle,
6 cijelo pitanje resursa i novca - ne želim ulaziti u detalje - ali radi se o
7 veoma velikom pitanju koje je veoma kompleksno, koje zahtjeva da se mnogo
8 vremena provede na njemu, i to je nešto što ide na štetu Obrane Krajišnika.
9 Svakako je točno da određene prevodilačke usluge, u ograničenom obliku, jesu nam
10 dostupne - nećemo sad ulaziti u velike rasprave o tim mogućnostima - ali one
11 jesu izuzetno ograničene u odnosu na zadatak s kojim smo suočeni, a daleko smo
12 od toga da bi nam to moglo nadoknaditi ono što nam može dati jedan
13 koordinator/referent za predmet kojeg trenutno nemamo. I nije krivica niti tih
14 ljudi koji nude te resurse...

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se radi o 1.000 dolara mjesečno?

16 G. STEWART: [simultani prevod] Tako je.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite.

2 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Imam pitanje za svedoka. Možda nisam
3 pažljivo slušao, ali nisam shvatio izvor dokumenta pod tabulatorskim brojem 32.
4 Vidimo Momčilo Krajišnik, onda imamo tri strane sa imenima. Ne shvatam odakle je
5 taj dokument došao? Recite nam, molim Vas, odakle je to sve?

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Spisak ljudi SDS-a? To je iz sarajevske
7 zbirke koja je uzeta iz štaba SDS-a u Sarajevu, i zove se "Spisak članova
8 glavnog odbora SDS-a". Da bih Vam dala više detalja, morala bih da tačno
9 pogledam, da konsultujemo, ovaj, zapisnik iskaza da bih Vam dala tačnije detalje
10 gde je nađeno. Ali je u svakom slučaju zbirka iz Sarajeva.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] izvolite, gospodine Hannis.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, Vaša visosti. Moj referent za
13 predmet me je obavestio da smo dali engleske transkripte ovih preostalih
14 presretnutih razgovora koje ćemo danas još slušati, tako da će, nadam se, to
15 pomoći.

16 P: S tim u vezi, hteo bih da kažem da idemo sada na *tab* broj 34. To je
17 presretnuti razgovor, *tab* broj 383, 21. decembra /kako je prevedeno/.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Počinje na strani 3 na engleskom, gde je
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Momčilo Krajišnik prvi govornik koji kaže: "Ali šta Vi...".

2 [Sluša se zvučni snimak]

3 "Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma, šta ti je. Je l' znaš šta, ovaj, o...o... rekoše mi,
5 oni Krajišnici su nezadovoljni s onim Čizmovićem. Ja ne znam... to...

6 Radovan KARADŽIĆ: Pa dobro, to je do... do Nove godine pa ćemo videti,
7 srpske Nove godine.

8 Momčilo KRAJIŠNIK: Ali mi nije jasno, ovaj, na osnovu čega je pala ideja
9 da bi... bi trebô koordinator ovaj...

10 Radovan KARADŽIĆ: Znaš šta je, ko će da provodi ono sinoć što smo dali?

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Ovaj ministarski savjet.

12 Radovan KARADŽIĆ: Ma, ne mogu oni da trče po... po... od opštine do opštine.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Ha?

14 Radovan KARADŽIĆ: Ne mogu oni da trče od opštine do opštine i kažu
15 "uradi to - uradi to - uradi to".

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Neće ni on trčat'.

17 Radovan KARADŽIĆ: Ma, naravno da trči.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Neće. Gledam šta on radi. Al' dobro, nije bitno..."

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Da. Vaša visosti, mi smo tu pogrešili.

20 Dali smo engleski tekst, ali nismo i B/H/S.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, mislim da ono što smo hteli da
22 uradimo je da jedna ekipa sluša i da vidi da li ono što se kaže stvarno održava,
23 ono što se daje prevodom, a da drugi prevodilac to čita. Jer normalno, čitanje

24

25

26

27

28

29

30

1 iziskuje više vremena nego sâmo praćenje očima, da sama ekipa ekipa to zajedno
2 potvrdi da je tekst upravo ono što jeste rečeno i što stoji na papiru. Znači, da
3 kolega prati ono što kolega radi. Ja sam tako shvatio da tako treba da
4 postupimo, što se mene tiče.

5 Je li to dovoljno za prevodioc?

6 [Pretresno veće i prevodioci se savetuju]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, onda ćemo tako da postupamo u
8 budućnosti da bi radili kako treba.

9 Izvolite, gospodine Hannis.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Gospodine sudija, sad ćemo da odnesemo i
11 B/H/S u kabine. Vi ste me, ustvari, podsetili da je to i bila naša praksa.

12 P: Gospodo Hanson, možete li nam reći kako Vi razumete ovaj razgovor?

13 O: Gospodin Krajišnik i gospodin /u engleskom transkriptu: "Karadžić"/
14 razgovaraju šta se desilo protekle noći i konstatuju da se ovaj razgovor održao
15 21. decembra 1991. Zna se i da se tada održao i sastanak Glavnog odbora u klubu
16 poslanika, 20-og; da su instrukcije od 19. decembra distribuirane otprilike u to
17 vreme.

18 I kako bi se sprovedo ono što su izdali 20. decembra, Karadžić kaže da
19 im je potreban koordinator koji bi jednostavno koordinirao stvari od opštinske
20 vlade do opštinske vlade, na primer rečima: čini ovo - ti učini ono. I
21 koordinator kojeg su postavili je Čizmović. Pa ćemo onda još malo govoriti o

1 Čizmoviću. Onda ćemo videti, iz niza dokumenata, koliki je značaj toga. To će se
2 pokazati.

3 P: U redu. Onda idemo dalje na tabulator 35, to je *master tab* broj 3784
4 /u engleskom transkriptu: "384"/. To je dokument od 21. decembra 1991. Recite
5 sudijama na šta se to odnosi?

6 O: To je odluka Srpske skupštine kojom se imenuje Jovan Čizmović za
7 koordinatora između izvršnih organa i vlada svih Srpskih Autonomnih Oblasti i
8 ARK, potpisano pisačom mašinom od strane gospodina Krajišnika, i sa datumom.

9 P: A šta je razlika između autonomne oblasti Krajine i kriznih štabova?
10 Kakva je tu razlika?

11 O: Srpske Autonomne Oblasti su već bile oformljene i verifikovane od
12 strane bosanske Srpske skupštine u to vreme. A opštine su potpadale pod razne
13 autonomne oblasti. ARK – što je Autonomna Oblast Krajine – je bila jedna takva
14 oblast. Takođe je bilo i drugih autonomnih oblasti, odnosno regija. Znači,
15 Autonomna Regija Krajine, a ostalo su bile autonomne oblasti. Oblasti su bile
16 jedan među-nivo između opština i republičkog nivoa.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Dalje idemo. Časni Sude, hteo bih da
18 pređemo na *tab* broj 36, broj *master taba* je 385, što je još jedan presretnuti
19 razgovor od 16. januara 1992. Mislim da na samom tabulatoru piše 15. a na
20 dokumentu 16., a to je negde na strani sedam. Gospodin Čizmović govori: "Da ti
21 kažem..."

22 [Sluša se zvučni snimak]

23
24
25
26
27
28
29
30

1 "Jovan ČIZMOVIĆ: Da Vam kažem. Ovako, što se tiče mene, ja ću Vam pomoći
2 sve što treba, Vi to znate...

3 Radovan KARADŽIĆ: Ma, da, hvala Bogu.

4 Jovan ČIZMOVIĆ: Ja sam sa m... Bijeljinom obavio razgovore.

5 Radovan KARADŽIĆ: Da.

6 Jovan ČIZMOVIĆ: Sa Bijeljinom.

7 Radovan KARADŽIĆ: A-ha.

8 Jovan ČIZMOVIĆ: Oni su spremni na apsolutnu saradnju.

9 Radovan KARADŽIĆ: M-hm.

10 Jovan ČIZMOVIĆ: Isti slučaj sa sjevernom Bosnom. Pripremio sam jedan,
11 maltene, anketni list za njih sve.

12 Radovan KARADŽIĆ: M-hm.

13 Jovan ČIZMOVIĆ: Šta su uspjeli; dokle su uspjeli;...

14 Radovan KARADŽIĆ: M-hm.

15 Jovan ČIZMOVIĆ: ...dokle su prvu fazu uputstva spremni da realizuju; u
16 čemu je problem; u kom pravcu im treba pomoć. Pa sam spreman čak da formiram
17 nekak... uz Vašu pomoć, nekakav tim koji bi eventualno pružio njima stručnu pomoć
18 za ono što je za njih problematično.

19 Momčilo KRAJIŠNIK: M-hm.

20 Jovan ČIZMOVIĆ: Pretvaranje u javna preduzeća onih subjekata koji su od
21 posebnog značaja, itd.

22 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Odlično.

23 Jovan ČIZMOVIĆ: Prema tome, to ću pokušati da uradim, da to bude... da
24 valja."

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Koliko čujem od izveštača, jako je bilo
26 teško da stenograf prati transkript, odnosno da ga otkuca. Ne znam da li baš
27 idemo onim procesom koji ste malopre opisali. A ja sam shvatio da - kako ste Vi

1 rekli – da ga mi pustimo i jedan prevodilac sluša B/H/S, a ovaj drugi čita.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne, ne. Koliko sam ja shvatio, jedan
3 prevodilac sluša original B/H/S, a istovremeno gleda prevod na engleskom da vidi
4 da li se to jedno s drugim slaže. A istovremeno, drugi prevodilac bi čitao
5 jednim ritmom prevod na engleskom koji bi mogao da prati stenograf, tako da bi
6 mogao da se sravni sa originalom.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Znači, koliko shvatam, onaj prevodilac
8 koji je pročitao engleski transkript je takođe govorio i o kome se radi, ko
9 govori.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne sećam se baš tog detalja, pravo
11 rečeno. Ali ukoliko postoji bilo kakva nedoslednost između engleskog prevoda i
12 originala na B/H/S-u - što nije potpuno proveren prevod – ali u svakom slučaju
13 da vidimo da li prati onaj koji je rečen u originalu na B/H/S, trebalo bi onda i
14 da se identifikuje... /kako je prevedeno/

15 G. STEWART: [simultani prevod] Gospodin Hannis je rekao odlično, da
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 treba da i prevodilac kaže kada se menjaju govornici, inače bude velika zbrka.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Ako se pročita prevod, onda treba
3 da obuhvati i imena.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Da. /kako je prevedeno/

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, pretpostavljam da su pratili
6 prevodioci ovu diskusiju tako da treba da kažu i ko govori. Izvolite.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, Vaša visosti.

8 P: Gospodo Hanson, imate li komentar na ovu konverzaciju?

9 O: Da. To pokazuje da Čizmović izveštava Karadžića. Pominje da je
10 razgovarao sa njim da je severna Bosna jedna od Srpskih Autonomnih Oblasti, i da
11 im pomaže da sprovedu prvi stepen instrukcija. On ne kaže - kad govori o
12 instrukcijama - "nivo" odnosno "stepen", /?nego/ govori "faza". To bih
13 konstatovala.

14 Međutim, ukoliko povežete sve ovo sa prethodnim presretnutim razgovorom,
15 Čizmović je bio zaposlen, odnosno angažovan da sprovede ono što je rečeno u
16 decembru. Sada on izveštava Karadžića šta se dešavalo u tom periodu u SAO-ima, u
17 kontekstu instrukcija.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Sad bih prešao na sledeći registrator. Ako
19 možemo da Vam damo registrator broj 2, idemo na prezentacioni tabulator 37,

1 to je *master tab* broj 386. Znači, ovo je prepis 6. zasedanja Skupštine srpskog
2 naroda, /u engleskom transkriptu: "26. januar"/ 1992. godine.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li samo da kažem nešto u vezi sa
4 ovime što je govorio svedok? Rekli ste "prethodni" presretnuti razgovor i rekli
5 ste "on je bio imenovan". Ja razumem da su gospodin Karadžić i gospodin
6 Krajišnik razgovarali o položaju gospodina Čizmovića, i da je narod Krajine bio
7 s njim nezadovoljan. Ko ga je postavio?

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, sâmo imenovanje pokazuje da je to
9 bila Srpska skupština.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Skupština je, znači, postavila gospodina
11 Čizmovića za koordinatora. Za šta tačno, konkretno?

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Za SAO i za ARK. Za Srpske Autonomne
13 Oblasti.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I nema konkretnog pominjanja kriznih
15 štabova ili...?

16 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Nema.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali Vi zaključujete na osnovu razgovora
18 u okviru tabulatora 34, i ove diskusije uopšte, da je njegov zadatak obuhvatao
19 ili je uglavnom bio sprovođenje ovih uputstava?

20 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To je bio deo njegovih zaduženja svakako.
21 Kao što ćete videti u sledećem pominjanju ove stvari, opet se govori o Čizmoviću

1 i instrukcijama od 19. decembra. To je jedan niz dokumenata. Jedan po jedan,
2 teško se objašnjavaju, ali zajedno pokazuju, mislim, to što hoću...

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, zahvaljujem.

4 Izvolite, gospodine Hannis.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, Vaša visosti. U vezi s tim, tabulator
6 37, kao što sam pomenuo, hoćemo da obeležimo jedan deo. To je na engleskom, Vaša
7 visosti, na strani broj 14. Ako vidite u desnom donjem uglu... nadam se da imate
8 broj te strane u vašim primercima... znači broj 4, govori gospodin Čizmović.
9 Drugi paragraf od dole, počinje sa: "Rešiti ovaj problem..."

10 OPTUŽENI: Ja... ja stvarno cijelo vrijeme ne mogu da pratim tok. Ja sam
11 mislio da će... da je to samo propust. Ali treba da mi kaže koji je broj stranice
12 na srpskom.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Svakako mogu, Vaša visosti. ERN broj,
14 desno, SA025260, i sad ćemo staviti B/H/S verziju na ekran u okviru ove
15 prezentacije u programu *Sanction*. Ne znam da li vidite to, gospodine Krajišnik,
16 tamo gde sedite, ili ne vidite? Je li možete da vidite? To je, znači...

17 /nedostaje simultani prevod/
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

O: "Da rešimo ovaj problem, predlažem da pristupimo hitnoj operacionalizaciji i deklaraciji o osnivanju i proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine, te ostvare zadatke iz uputstva od 19.12.1991. godine."

P: To su, dakle, bile i napomene gospodina Čizmovića na jednom zasjedanju kojim je predsedavao gospodin Krajišnik?

O: Da, tačno.

P: Da li je bilo još daljih diskusija na samom tom zasjedanju?

O: Ne, koliko ja znam.

P: Možete li da nam... Jer to se poslednji put sada pominje tu da gospodin Čizmović...

O: To je niz dokumenata o Čizmoviću. Znamo da su - da rekapituliramo - te instrukcije od 19. decembra distribuirane negde 20. decembra pa do 23. decembra. Znamo da je Čizmović bio postavljen kako bi sprovodio nešto što je izdato 20. decembra, i u okviru sprovođenja tih instrukcija, to je podrazumevalo da ide od opštine do opštine, da im kaže konkretno šta su njihova zaduženja: ti ovo - ti ono. To je iz samog presretnutog razgovora. Onda je podneo izveštaj Karadžiću o sprovođenju instrukcija, barem u jednoj opštini, u jednoj srpskoj oblasti, a na Skupštini je insistirao na daljoj implementaciji instrukcija od 19. decembra.

P: Dobro. Idemo dalje od gospodina Čizmovića. Hoću da Vas pitam: da li ili ne Vaš pregled dokumenata ukazuje da su stvarno i bila sprovedena ta

1 uputstva u nekim od opština?

2 O: Da. Pored formiranja samih kriznih štabova, koje smo već pokazali,
3 videla sam da se na mnogo drugih mesta pominju instrukcije od 19. decembra i da
4 se kaže da su one primljene, sprovedene i štaviše da su primljene kao pravni
5 osnov za dalje delovanje. Vidim, mnogo puta se pominju ove instrukcije, recimo,
6 u preambuli odluka Kriznog štaba ili srpskih opština koje se pozivaju ustvari na
7 te instrukcije kao pravni osnov njihovog delovanja, njihovih aktivnosti, što
8 mislim da ukazuje na težinu koju su pridavali tom dokumentu.

9 P: U vezi s tim, da idemo na nekoliko takvih, da prođemo kroz njih.
10 Tabulator broj 38, *master tab* broj 50; dokument od 5. aprila 1992. I to će sada
11 biti na ekranu. Možete li nam reći, šta je to?

12 O: Ovo je nalog komandanta Kriznog štaba Bosanske Krupe. On nalaže punu
13 mobilizaciju policijskih stanica. I u preambuli se kaže: "Na osnovu uputstava o
14 organizovanju i delovanju srpskog naroda BiH u vanrednih okolnostima." Setićete
15 se da je aktiviranje rezerve policijskih snaga i preuzimanje policijskih stanica
16 i bilo jedno od koraka u okviru tih instrukcija od 19. decembra.

17 P: Tab broj 39, *master tab* broj 52; 15. februar 1992.

18 O: To je odluka o osnivanju Srpske opštine Donji Vakuf i kaže: "Na
19 osnovu člana 4 uputstva o organizovanju i delovanju organa srpskog naroda u BiH
20 u vanrednim okolnostima, od 19. decembra 1991. godine." I opet se pominje to
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uputstvo na koje se poziva uz Ustav kao pravna osnova za odluku i za delovanje.

2 P: Zatim, idemo na tabulatorski broj 40, *master* tabulator 57.

3 O: To je odluka o osnivanju srpske opštine Tuzla, od 3. marta 1992.

4 Potpuno je ista formulacija kao u prethodnom dokumentu - u skladu sa članom 4
5 uputstva od 19. decembra.

6 P: Tabulatorski broj 41, *master tab* broj 58, od 27. decembra 1991.

7 O: Izvinite, odluka o formiranju srpske opštine Zvornik. Ista
8 formulacija, isto pozivanje u skladu sa članom 4 uputstva od 19. decembra.

9 P: Takođe, s tim u vezi, broj tabulatora 42, što je glavni tabulator
10 broj 53, od 3. januara 1992., iz opštine Ilidža.

11 O: Jeste. Proklamacija Srpske opštine Ilidža u skladu sa uputstvima
12 datim od Srpske demokratske stranke, Glavnog odbora BiH, broj 079, od 19.
13 decembra.

14 P: Zna li šta se odnosi taj broj 079?

15 O: Nismo videli taj broj 079 u samom uputstvu od 19. decembra, ali ta
16 numeracija apsolutno odgovara modelu numeracije iz onih verzija uputstava od 19.
17 decembra koje mi imamo.

18 P: Da li taj dokument na drugoj strani ukazuje kome su upućeni sve
19 primerci ove odluke?

20 O: Da, kaže se. Kaže da je otišao lično predsedniku Srpske skupštine BiH

1 i, takođe, predsedniku SDS-a i Glavnom odboru SDS-a.

2 P: Tabulator 43, *master tab* 468. To je sa zasedanja Skupštine bosanskih
3 Srba, /?iz/ novembra 1994. godine.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] I hteo bih, Vaša visosti, da usmerim
5 pažnju na jedan konkretan izvod...

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li samo da Vas pitam nešto? Kažete
7 da je to lično poslano na pažnju predsednika Srpske skupštine BiH: To je na
8 strani 2?

9 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] M-hm.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na engleskom stoji...

11 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne, ne. Samo kaže "na pažnju", "na ruke",
12 ali na B/H/S se kaže "na ruke", a sad to na engleskom prevodu znači "na ruku"
13 /kako je prevedeno/. Možda sam ja to podrazumevala, to znači "na ličnu pažnju",
14 to se tako jednostavno kaže.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Ali da nađemo to tačno, da
16 pročitamo.

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Žalim, to je na kraju strane 2, gde kaže:
18 [na B/H/S-u] "Dostavljeno Srpskoj skupštini BiH, na ruke predsednika."

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 [simultani prevod] Da, moguće je, ali to je moj prevod. "Na ruke" se
2 tako prevodi /kako je prevedeno/.

3 G. HANNIS: [simultani prevod]

4 P: Htio bih da sada pređemo na sljedeći dokument...

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kad se isključi mikrofoni, onda bar
6 prevodioci imaju malo odmora.

7 G. HANNIS: [simultani prevod]

8 P: Broj 40 /u engleskom transkriptu: "43"/, *master tab* 468. Riječ je o
9 zapisniku Skupštine Republike Srpske iz novembra 1994.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, cijeli zapisnik sjednice se
11 može vidjeti pod *master tabom* u tom dokaznom predmetu. Ovdje imamo samo jedan
12 dio koji Vam želimo pokazati. Gospodine Krajišnik, za Vas, to je na ERN stranici
13 broj 0215-3546, otprilike sedam redova od dna. Možete to vidjeti, časni Sude, na
14 engleskom, to je na dnu stranice 347 u dokumentu 411 /kao je prevedeno/, tri
15 reda prema gore, kod riječi "Molim vas..."

16 P: Gospođo Hanson, molim Vas, pročitajte ovo. Recite nam, ko to govori?

17 O: Ovo je Radovan Karadžić. Do tad se razgovaralo u Skupštini o
18 formiranju ratnih predsjedništava, ponovo. Dakle, to nije onaj nastavak iz 1992.

"Molim Vas, pa sjetite se kako smo radili prije rata. Nama je sve bilo jasno kao dan, u opštinama u kojima smo većina i u opštinama u kojima smo manjina. Sjećate li se uputstva 'A' i uputstva 'B'? Imali smo krizne štabove, koji su jasno... znači da su oni tamo vlast. Mogli su i griješiti, ali su oni bili vlast. I nije narod bio bez vlasti jer je tamo bio Krizni štab."

P: U redu. Da pređemo na tabulator 44, to je *master* tabulator broj 49. Ponovo je riječ o sjednici Skupštine od 16. aprila 1995. Dakle, od tada je ta sjednica. A onaj dio na koji sam htio skrenuti vašu pažnju - to je u B/H/S-u na stranici 00846058, dakle deset redaka od vrha stranice. A u verziji na engleskom, na dnu je napisan broj 323 od 389 stranica. Počinje otprilike na dvije trećine stranice sa riječima: "U trenutku početka rata..."

Molim Vas recite ko tu govori.

O: To je ponovo Radovan Karadžić, koji govori o početku rata.

P: Mislim da ste Vi ovdje naznačili dva dijela. Kada dođete do kraja prvog, onda nam napomenite da ste preskočili na drugi.

O: Ovaj drugi naznačeni dio je nešto što mislim koristiti u drugoj situaciji. Nisam razradila tehnologiju da u različitim kopijama imamo različite označene dijelove.

1 P: Hvala.

2 O: "U trenutku kada je počeo rat, mi smo imali, u opštinama gdje je
3 većina, vlast, opštinsku; čvrsto je držali, sve kontrolisali. U opštinama gde
4 smo bili manjina, formiranu tajnu vlast, opštinski odbor, opštinsku Skupštinu,
5 predsjednika Izvršnog odbora. To su bile, sećate se, 'A ili B varijante'. U 'B
6 varijantama', gdje smo bili u manjini 20%/15%, imali smo vlast uspostavljenu, i
7 brigadu, jedinicu – kolika da je, ali odred je bio tamo i komandant."

8 P: U redu. Da sada pređemo na tabulator 45.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada ćemo preći na jednu drugu temu. Želim
10 da govorim o jednom dijelu izvještaja gospođe Hanson, gdje se govori o
11 kontaktima između Kriznog štaba i rukovodstva prije konkretnih preuzimanja
12 vlasti, tj. preuzimanja kontrole u skupštinama.

13 P: Gospođo Hanson, pod tabulatorom 45, koji predstavlja *master* tabulator
14 69, a dokument je od 1. aprila 1992. Recite nam nešto o tome.

15 O: Riječ je o izvještaju Kriznog štaba Bijeljina koji je upućen Glavnom
16 odboru SDS-a u Sarajevu, gdje se izvještava o situaciji u Bijeljini 1. aprila.
17 Smatram da je ovdje značajno da ovdje Krizni štab izvještava Glavni odbor SDS-a.
18 To ukazuje na činjenicu da su krizni štabovi sebe još uvijek doživljavali kao
19 organe SDS-a, kao i – tu, u aprilu – već i organi Vlade, tj. državni organi.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, u tom periodu, od izdavanja uputstva od 19. decembra, pa sve do ovog
2 aprila, se proces, i na republičkoj a i na općinskoj razini, zapravo svodio na
3 pretvaranje organa SDS-a u organe bosanske države. To je ono što smo vidjeli u
4 Skupštini, kako da se formiraju državni organi. Dakle, taj proces je u toku, i
5 ja sam željela naznačiti da je u tom periodu bilo kontakata između općinske
6 razine i republičke razine, dakle, da se to nastavilo. Radi se o izvještaju
7 Glavnom odboru preko Skupštine.

8 P: Dakle, da povežemo to sa jednim dokumentom, koji nosi tabulatorski
9 broj 46, *master tab* je 70. Riječ je o dokumentu od 28. februara 1992. godine.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite što Vas prekidam. Htio bih
11 da se vratimo na tabulator 45.

12 Gospođo Hanson, šta znači ovo što se tiče paragrafa 2? Možete li nam to
13 objasniti?

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Kretanje građana?

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Između 2000 i 0600.

16 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Mislim da se radi o policijskom satu.
17 Mislim da su tu mislili na policijski sat.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

19 G. HANNIS: [simultani prevod]

20 P: Da li znate, gospođo Hanson, kada su se u Bijeljini odvijala borbena
21 dejstva?

22 O: Da. Imamo i drugi izvještaj koji kaže da je u periodu 31. mart/1.
23 april došlo do preuzimanja vlasti u Bijeljini.

24 P: Hvala. Da sada pogledamo tabulator 46, *master tab* 70, dokument od 20.
25 februara 1992.

1 O: Riječ je o sjednici Opštinskog odbora SDS-a Novog Sarajeva. U ovom
2 Opštinskom odboru je bilo unutarnjih konflikata i razgovaralo se o radu
3 predsjednika. A na kraju ovog dokumenta, na drugoj stranici u prevodu, u
4 originalu je to... Tamo, u posljednjem redu stoji: "Raspravljalo se..." naime, da je
5 njihov zadatak da se razgovara o radu Kriznog štaba. I jedan od članova kaže da
6 je: "Krizni štab formirala Skupština srpskog naroda, i ona treba raspravljati o
7 njegovom radu." Tako da ja smatram da se iz ovog može i zaključiti da, na
8 opštinskoj razini, kažu da su krizni štabovi trebali da se javljaju i Skupštini,
9 da je Skupština ta koja se bavi radom Kriznog štaba.

10 P: Osim tih dokumenata Kriznog štaba, da li ste vidjeli i na drugim
11 mjestima odraze - recimo u sjednicama Skupštine - da je bilo komunikacije između
12 centra i kriznih štabova prije samog preuzimanja vlasti?

13 O: Da. Prisjetit ćete se da je prema uputstvu od 19. decembra, da su
14 poslanici Skupštine bili također članovi opštinskih kriznih štabova. Mi vidimo
15 sa sjednica Skupštine da se tamo mnogo razgovaralo o tome kako da se ostvari
16 formiranje srpske države na terenu, na razini opštine. Iz tih razgovora u
17 Skupštini, vidimo koliki je bio značaj poslanika Skupštine u tom procesu, jer su
18 oni predstavljali vezu između republičke razine i općinske razine. Dakle, time
19 se bavi sljedeći niz dokumenata, naime komunikaciji vezano sa Skupštinom i gdje
20 se spominje Skupština i gdje se govori o odnosu republičke i općinske razine.

1 P: Da onda pogledamo tabulator 47, *master* tabulator 387, od 25. februara
2 1992. godine. To je 8. sjednica Skupštine. Izvadak na B/H/S-u, za gospodina
3 Krajišnika, nalazi se na stranici SA025489, a to je ovaj paragraf od tri reda u
4 sredini stranice.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, na engleskom, to je strana sa
6 brojem 44. To je u sredini stranice i počinje riječima: "Ja imam dobre
7 kontakte..."

8 P: Ko to govori?

9 O: To govori Karadžić. Tu se raspravljalo o Autonomnoj Regiji Krajina.
10 Osim toga, on sumarizira nešto drugo što je rekao /kako je prevedeno/. Na vrhu
11 toga, u prijevodu na engleski, on govori da: "Svaka opština se drži naše
12 političke linije." Ono što on ne može oprostiti je da mali broj u Banja Luci...
13 Dakle, ti problemi koje je imao sa rukovodstvom ARK-a, on tu sada kaže: "To je
14 ona naša linija."

15 I sada, tu ovo što je naznačeno: "Ja imam dobre kontakte sa svim
16 opštinama i nema nijedne opštine u Krajini koja nije za ovo što je do sada
17 uradio SDS."

18 Onda da preskočimo jedan paragraf. Početak posljednjeg, u prevodu na
19 engleski, gdje se kaže: "Ja sam u Banja Luci bio 27 puta." Mislim da je ovaj
20 govor važan zato što pokazuje koliko je Karadžić bio u kontaktu sa opštinama, da
21 se vidi kako se opštine drže politike SDS-a i da podržavaju postupke SDS-a.

1 P: Hvala. Htio bih da sada pređemo na tabulator 48, što odgovara *master*
2 tabulatoru 388. Dokument je od 18. marta 1992., radi se o sjednici Skupštine. U
3 B/H/S-u, dio koji nas zanima je u vrhu stranice SA025765.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, u verziji na engleskom, mislim
5 da je to na početku stranice 38 od 49. To je drugi paragraf od dna stranice;
6 počinje se s riječima: "Naš zadatak ovdje..."

7 O: Ovo govori Miroslav Vještica /u engleskom transkriptu: "Jezestica"/,
8 koji je član Kriznog štaba Bosanske Krupe i poslanik u Skupštini. Govori se o
9 tome šta je sve urađeno da bi se postigla srpska vlast u Krupi.

10 Kaže: "Znači, ovdje se moramo dogovoriti da li smo organizacijski
11 sposobni i u koje vrijeme da formiramo svoju miliciju, svoju teritorijalnu
12 obranu, da imamo svog komandanta; da formiramo platni promet i da zauzmemo svoje
13 teritorije. Školski primjer nam je Bosanska Krupa. Šest mjeseci, na našu
14 podgrmečku srpsku teritoriju, postojeći MUP, inspekcije, niti druge službe ne
15 izlaze na to područje srpskih opština. Ne mogu, ne damo, ne smiju. Mi smo,
16 faktički, zauzeli svoje teritorije. Ali ovdje se moramo dogovoriti da svi Srbi u
17 svim opštinama, novoformiranim i postojećim, preuzmu vlast jer je nismo
18 preuzeli. Gospodine predsjedniče, mislim da nama morate narediti - da nakon
19 naredne Skupštine naredite to - da to dogovorimo gdje nije uređeno i da to
20 sprovedemo u život; da Srbi zauzmu svoju teritoriju, da na nju ne može

1 doći nikakva druga sila."

2 P: Kada se tu spominje "Gospodin predsjednik"...

3 O: Ja pretpostavljam da se radi o predsjedavajućem u Skupštini. Mislim,
4 on se obraća Skupštini. Dakle, običaj je u Skupštini, kada se obraća
5 predsjedavajućem, da ga se zove "predsjedavajući" ili "predsjedniče".

6 P: A da li se iz zapisnika može vidjeti ko je bio predsjedavajući u
7 Skupštini? Ko je bio predsjednik Skupštine u tom trenutku?

8 O: Gospodin Momčilo Krajišnik.

9 P: Hvala. Tabulator 49, *master tab* 389. Radi se o još jednom izvatku sa
10 sjednice Skupštine od 24. marta 1992.

11 Da vidim da li mogu naći odgovarajuću referencu. Dakle, gospodin
12 Vještica /u engleskom transkriptu: "Jezestica"/ govori, u stranici na B/H/S-u to
13 je strana SA025816.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, na engleskom...

15 O: 5815.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, oprostite. Ja sam pogriješio – 5815. A
17 na engleskom, to je na stranici 20. Engleski tekst je u četvrtom paragrafu s
18 vrha. Recite, ko to govori?

19 O: To govori ponovo Miroslav Vještica /u engleskom Transkriptu:
20 "Jezestica"/. Ponovno obavještava Skupštinu o tome šta je postignuto na
21 opštinskoj razini, te traži dodatna uputstva od Skupštine za djelovanje na
22 opštinskoj razini.

23 "Mi, koji nemamo vlast, mi imamo svog načelnika, svog komandira, svoju
24 miliciju, svoju zauzetu teritoriju i niko nam na nju ne prelazi."

25

26

27

28

29

30

1 Prema tome, on obavještava Skupštinu kako su preuzeli vlast u njegovoj
2 opštini. A zatim ponovo Vještica govori. To je u prijevodu na istoj stranici,
3 ali u verziji na B/H/S-u je na sljedećoj stranici. I on tu kaže:

4 "Da postavimo te ministre i dogovorimo kako da preuzmemo vlast u svojoj
5 Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini. Da onda idemo kući sa domaćom zadaćom, da
6 preuzmemo vlast u Srpskoj Republici BiH."

7 P: Imate li još neki komentar prije nego što pređemo na sljedeći
8 tabulator?

9 O: Ne. Ponovo se radi o kontaktu između dvije razine. Dakle, dajte nam
10 uputstva, a mi ćemo to onda na općinskoj razini riješiti.

11 P: Dakle, to je tabulator 50, sa originala 389. Ponovo se radi o
12 sjednici skupštine od 24. marta 1992. U verziji na B/H/S-u, to je strana
13 SA025810.

14 Dakle, dva paragrafa od samog dna na toj stranici.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, na engleskom, to je stranica
16 17, peti paragraf od dna. Počinje s riječima: "Poslanici su članovi..."

17 O: To govori Karadžić, ponovo objašnjava šta se sada mora učiniti. On
18 kaže:

19 "Poslanici su članovi vrhovnog organa vlasti, a to je Skupština. Oni
20 sada bukvalno moraju biti uz skut predsjednika opštine. U osnovi, da se sluša
21 predsjednik opštine. To tako mora biti."

U sljedećem paragrafu, pri kraju paragrafa, on kaže:

"Taj predsjednik opštine izvršilac je naših namjera."

Mislim da se tu ponovno vidi odnos između Skupštine i opštinske razine. Jer poslanik sa Skupštine odlazi u opštinu, surađuje sa predsjednikom opštine, koji je čovjek koji ima vlast na opštinskoj razini za provođenje planova.

P: Tabulator 51, *master* tabulator 389, također sa sjednice Skupštine od 24. marta 1992. Gospodin Karadžić ponovo. Stranica na B/H/S-u je SA025819, otprilike četiri reda od vrha drugog paragrafa.

G. HANNIS: [simultani prevod] Na engleskom, časni Sude, to je na strani 22, onaj veliki pasus u sredini stranice, otprilike četiri reda dalje.

P: Dakle, počinje sa frazom: "A biće veoma uskoro..."

O: Tu Karadžić govori da će oni uskoro preuzeti vlast:

"U onom trenutku kada to bude, a biće veoma uskoro, formira se to što hoćemo. Ima razloga da to bude za dva-tri dana, takve su procjene. Razloge Vam sada ne mogu reći. Onog trena će sve srpske opštine – kako stare tako i novoformirane – bukvalno staviti pod svoju kontrolu kompletnu teritoriju, odnosno opštine. Opština Zvornik stavlja pod kontrolu sve što čini Srpsku opštinu Zvornik. Tada, u tom trenutku, za sljedeća tri-četiri dana, biće jedinstvena metodologija. Vi ćete to moći prenijeti u opštine koje predstavljate

1 i kako i šta sve treba učiniti: kako izdvojiti milicijski sastav; kako uzeti
2 sredstva koja pripadaju srpskom narodu; kako uspostaviti komandu. Milicija tu
3 mora da bude pod komandom civilne vlasti, da je sluša. Tu nema zbora. Tako mora
4 biti. Mislim da ćemo to danas čuti na klubu poslanika kao uputstva."

5 Dakle, Karadžić nam ponovo pokazuje da će uputstva doći sa republičke
6 razine, da će biti prenesena na opštine i da će poslanici iz Skupštine dobiti ta
7 uputstva, ići dalje u opštine i pomoći u formiranju, tj. u preuzimanju vlasti.

8 P: Pred kraj ovog paragrafa, govori se o razdvajanju policijskih snaga i
9 prenošenju sredstava srpskom narodu. Da li to ima veze sa "varijantom A"?

10 O: Da, tako je. Oba se nalaze kao stavke u "varijanti A", i kao neki od
11 koraka koje treba preuzeti. Preuzimanje resursa, formiranje srpske policije -
12 sve je to dio uputstva.

13 P: Hvala. Idemo na tabulator 52...

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li postaviti jedno pitanje? Riječi
15 izgovorene, "biće jedinstvena metodologija, Vi ćete moći to prenijeti u općine",
16 kako to objašnjavate?

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da će postojati jedan komplet uputstava i
18 da će sve općine proći određene korake kako bi stupili na vlast. Tako to ja

1 tumačim i razumijevam.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

3 G. HANNIS: [simultani prevod]

4 P: Kada je riječ o ovom Vašem posljednjem odgovoru, da li to možete
5 povezati sa uputstvima iz "Varijante A ili B"?

6 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, ovdje je u pitanju
7 sadržan odgovor; zar ne? Ako se pitanje postavlja na taj način, nije mu niti
8 potreban odgovor, jer gospođa Hanson je dobila ovdje odgovor u pitanju.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis?

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Nisam siguran, ja mislim da je na pitanje
11 potrebno odgovoriti sa "da" ili "ne". Ako je odgovor "da", onda ću pitati što to
12 ona i s čime povezuje.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, najčešće sugestivna pitanja
14 zahtijevaju "da" ili "ne" za odgovor.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, ali sugestivna pitanja i sugeriraju
16 odgovor koji tražite.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Postoje dvije vrste sugestivnih pitanja;
18 jedno, u kojem se odgovor već sugerira, a druga vrsta – moraću razmisliti sad
19 malo o tome – koja kreće od činjeničnog stanovišta koje još nije utvrđeno kao
20 takvo. Mislim da su to te dvije vrste sugestivnih pitanja. Dopustite mi da
21 ponovo pročitam.

22 Mislim da bi svjedokinja mogla odgovoriti na sljedeće pitanje: kada ste
23 rekli da postoji jedan komplet uputstava i da će "sve općine slijediti određene
24 korake sa ciljem stupanja na vlast," da li bi to značilo da to vrijedi jednako

25

26

27

28

29

30

1 za općine koje spadaju u "varijantu A" i one koje spadaju u "varijantu B" jer
2 govorite o jednom kompletu, dok se čini da uputstva, ustvari, daje različite
3 grupe uputstava?

4 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, ustvari, ne postoji velika razlika
5 između "varijante A i B" u smislu onoga što moraju u koraku 2 učiniti. Te dvije
6 varijante se najviše razlikuju u tome gdje treba mjere poduzeti, jer u
7 "varijanti B" se kaže da su to područja koja naseljavaju Srbi, za razliku od
8 cijele općine. Ali sami koraci su slični, kako za "varijantu A" tako i za
9 "varijantu B" kad govorimo o onom drugom nivou. Jer stvari koje trebaju učiniti
10 su slične.

11 Jer Karadžić, na kraju svog govora, kaže: "Da ćemo dobiti uputstva danas
12 u zastupničkom klubu." On ne govori nužno o uputstvima od 19. decembra, jer kaže
13 :Dobit ćete ih. On ne kaže: vi ste već to dobili, već "danas će uputstva stići u
14 zastupnički klub." Zato kažem da postoji jedan komplet.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam. Izvolite, gospodine Hannis.

16 G. HANNIS: [simultani prevod]

17 P: Gospođo Hanson, prijedimo na tabulator broj 52. To je *master*
18 tabulator 72, izvod iz 14. sjednice Skupštine, od 27. marta 1992.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Vjerujem da izvod na B/H/S-u počinje na
20 stranici SA025873, a engleski na stranici 20, u dnu blizu kraja /kako je
21 prevedeno/.

1 P: Da li počinje paragraf sa: "Kada se vratite..."?

2 O: Da.

3 "Kad se vratite u općine, naročito u novoformirane općine, molim Vas da
4 uradite ono što ste obavezni i što imate pravo i po zakonu. Da, čim dođete u
5 svoje općine, odmah hitno formirate krizne štabove i da pokušate da taj narod
6 dovedete u red da može da se obrani. Nađite za te štabove nekoliko rezervnih
7 oficira da uvedu sve koji imaju oružje, i formacije /kako je prevedeno/. Da
8 formiraju teritorijalne obrane i, ako je tu JNA, obavezno da su pod njenom
9 komandom."

10 Zatim, preskačem ostatak tog paragrafa. Sljedeći paragraf je onaj
11 paragraf koji počinje sa: "Rat u Bosni..." On kaže:

12 "Molim Vas da taj narod odmah stavite u formacije Teritorijalne obrane;
13 na čelo im stavite rezervne oficire. Da se formiraju odjeljenja i vodovi, da se
14 formiraju krizni štabovi i angažiraju penzionirani oficiri. To da se uradi u
15 cijelom našem području. U Kriznom štabu su predsjednik općine i Izvršnog odbora
16 najviši u našoj vlasti na području - rezervni oficiri /kako je prevedeno/. Neka
17 se prouči situacija za obranu života, imovine i teritorije. Mi drugih planova
18 nemamo."

19 Ovo je sve opet u skladu sa uputstvima od 19. decembra: da se organizira
20 Teritorijalna obrana, i tamo gdje je to moguće da se policija potčini komandama
21 JNA, da predsjednici općina, Izvršnih odbora budu na najvišim pozicijama u
22 Kriznom štabu. To su uputstva o tome da se spašavaju životi, imovina i
23 teritorij. To su sve elementi uputstva od 19. decembra.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li postoji neki drugi dio ovog izvoda o kojem ste željeli
2 govoriti?

3 O: Da. Da, jedna druga stranica.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Za gospodina Krajišnika, mislim da je to
5 pet paragrafa niže od onog paragrafa koji ste upravo čitali.

6 O: Da, vidim... da. Na sljedećoj stranici na engleskom, na stranici 21,
7 peti paragraf.

8 "Molim Vas da, s punim ovlaštenjima Skupštine, pristupite
9 discipliniranju ljudi, organiziranju kriznih štabova, uz uvođenje svih rezervnih
10 oficira i penzioniranih oficira u te štabove, i da bude spreman za obranu."

11 Ono što je meni zanimljivo je da se kaže "s punim ovlaštenjem
12 Skupštine..." Ne kaže, doduše, da li ove Skupštine ili Skupštine općine. No, s
13 obzirom da smo čuli da u Skupštini govori "formirajte krizne štabove",
14 pretpostavljam da to znači da on se obraća zastupnicima, da oni imaju ovlaštenja
15 ovdje u Skupštini da formiraju krizne štabove.

16 Sljedeći govornik je Savo Knežević. Sve je to na stranici 21, na
17 stranici SA025874. On kaže: "Ako neki predsjednik općine neće s nama da se
18 suglasi, da li vas o tome možemo izvijestiti?" Karadžić kaže: "Oni ako ne žele
19 djelovati, onda ih treba upozoriti."

20 Prije svega, Knežević otkriva da postoji neko... da se očekuje od njih da
21 oni o nečemu izvještavaju, da obavještavaju o tome: "Da li bismo Vam trebali
22 javiti što se događa u općini ako predsjednik ne želi provesti naše planove?, a
23 Karadžić ponavlja ono što je rekao prije: da predsjednici općine imaju izvršnu
24
25
26
27
28
29
30

1 vlast na općinskoj razini i da imaju izvršno ovlaštenje da provode planove.
2 Zastupnici uzimaju planove ovdje, a općinski predsjednik je onaj koji će ih
3 sprovesti.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Još jedan dokument ćemo obraditi prije
5 pauze. To je tabulator broj 53, u ovom našem ovdje registratoru, inače *master*
6 tabulator 73, dokument od 4. aprila 1992.

7 P: Možete li nam reći o čemu se radi?

8 O: Radi se o priopćenju za javnost Savjeta za nacionalnu bezbjednost
9 koji je potpisao Karadžić kao predsjednik Savjeta; tu je i pečat njegov. U
10 posljednjem paragrafu kaže: ovime se ragira na priopćenje bosanskog
11 Predsjedništva, Predsjedništva republike Bosne a ne Predsjedništva bosanskih
12 Srba i ovdje se kaže da: "Ako oni odgovore na poziv za mobilizaciju, srpski
13 Savjet za nacionalnu bezbjednost nalaže da se u tim sredinama aktiviraju krizni
14 štabovi i podiže Teritorijalna obrana, kao i Civilna zaštita i rezervna milicija
15 srpskog naroda."

16 Ovo smatram značajnim jer se, prije svega, u javnom dokumentu spominju
17 krizni štabovi. Ovdje Karadžić govori kao predsjednik Savjeta za nacionalnu
18 bezbjednost, a ne predsjednik SDS-a. I rekla bih da ovo označava javni angažman
19 kriznih štabova koji više nisu samo tajni partijski organi, već postaju javni
20 organi vlasti. Dakle, slično tome, Savjet za nacionalnu bezbjednost sada
21 spominje njih kao organe države bosanskih Srba. Dakle, to je Karadžić kao
22 predsjednik Savjeta za nacionalnu bezbjednost, a ne predsjednik SDS-a, koji kaže
23 da krizne štabove treba aktivirati.

24 G. HANNIS: [simultani prevod] Možda ćemo sad imati pauzu ranije, ali

1 prelazimo na drugu temu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] S obzirom da je druga pauza kraća,
3 nastavićemo u 12.45h.

4 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

5 ... Početak pauze u 12.25h

6 ... Sednica nastavljena u 12.55h

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Izvolite sedeti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre nego što nastavimo, nešto sam
9 obavešten o nekim problemima sa *laptopom* koji je sada na raspolaganju gospodinu
10 Krajišniku. Istovremeno, čini mi se da gospodin Krajišnik nije obavešten da -
11 zbog činjenice da još nije potpisan sporazum od strane advokata Odbrane - za
12 sada, gospodine Krajišnik, možete samo da koristite *laptop* ovde u sudnici, ne
13 možete ništa da nosite iz *laptopa* u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija.
14 Mislim da ćete ili dati savetniku na *CD*-u ili ćete ga zadržati na *laptopu* - to
15 što Vam treba. Tako sada stoje stvari. I mislim da bi mogao još i savetnik da
16 Vas obavesti dalje kako stoje stvari, odnosno u odgovarajuće vreme.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu, mogu, Vaša visosti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo malo, nećemo sada na to da trošimo
19 vreme.

20 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumem da je potpisan sporazum, ali
22 treba još i izmene i dopune da se potpišu.

23 G. STEWART: [simultani prevod] Vaša visosti...

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nije stvar koja, po meni, treba sada
25 da se raspravlja u ovoj sudnici, ukoliko nema direktnog uticaja na postupak.

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] *De facto*, Vi ste već, Vaša visosti,
2 upravo rešili ovo što sam ja hteo da komentarišem. Hvala Vam, to je, ustvari,
3 stvar rešena. Ali hoću da kažem da gospodin Krajišnik zna to, a ovo je zgodan
4 način da se on stalno informiše.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, nećemo trošiti vreme u Sudu na
6 ovakva pitanja. Molim Vas, ako gospodin Krajišnik ne bude direktno informisan
7 ili Vi budete tražili pomoć nekog prevodioca – to možete uraditi - ali sada
8 bismo nastavili sa postupkom.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam ga mogao informisati u manje
10 vremena nego što su oduzeli ovi vaši komentari.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, izvolite.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Da.

13 P: Hteo bih sada da pređemo na *master* tabulator 443, skupštinsko
14 zasedanje od 4. marta 1992. I izvod o kojem hoću da razgovaramo nalazi se na
15 stranici 8 engleske verzije. Opet govori gospodin Vještica. I sad smo u B/H/S
16 verziji /u engleskom transkriptu: "stranica SA025838"/ na dnu strane, gdje kaže
17 da govori gospodin Vještica. Sta je to?

18 O: Jeste, kao što Vi kažete, to je istupanje gospodina Vještice. Opet,
19 to je jedna diskusija o formiranju bosanske države. On rezimira diskusiju koja
20 je do tada vođenja i kaže da Skupština treba da usvoji jedan zaključak kojim će
21 naložiti premijeru srpske republike i ministrima da pripreme jedan operativni
22 plan za preuzimanje vlasti, tako da bi Skupština mogla da odluči kada da preuzme
23 vlast.

1 A poslednja rečenica je da:

2 "To treba da se obavi istovremeno u svim opštinama koje već imaju srpske
3 vlasti, i u onim opštinama koje smo tek nedavno uspostavili kao srpske opštine."

4 Zatim, gospodin Krajišnik, u originalu, rezimira debatu time što kaže:

5 "Vlada treba da sačini plan. /kako je prevedeno/"

6 A zatim, gospodin Branko Đerić, ministar /?premijer/, kaže: "Vlada je
7 obavezna da sačini operativni plan i da vam ga ponudi na usvajanje."

8 Poslednja njegova rečenica:

9 "Ali molim Vas, nemojte ništa činiti na svoju ruku. Dobićete instrukcije
10 i radićete onako kako tamo stoji."

11 To je apsolutno indikativno za ovaj vremenski period kada je Skupština
12 preokupirana u velikoj meri formiranjem države i ovlašćivanjem organa koje su
13 oformili u tom smislu, uključujući i vladu. A vlada očigledno preuzima
14 odgovornost za mere, za korake koje treba preduzeti na opštinskom nivou.
15 Premijer kaže: nemojte sami da radite stvari jer treba da sledite uputstva
16 vlade."

17 P: A nakon tog datuma, da li je bilo još instrukcija od vlade kriznim
18 štabovima?

19 O: Da, kako da ne. 26. aprila, Đerić, kao premijer, odnosno predsednik
20 vlade...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospođo Hanson, molim Vas, samo radi zapisnika da Vas prekinem.

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Vaša visosti, to je tabulator 55, *master*
3 *tab* broj 76.

4 O: Ovaj dokument predstavlja uputstva koja je izdao Đerić, kao premijer,
5 26. aprila 1992. godine. Taj dokument se zove "Izvod iz instrukcija za rad
6 kriznih štabova srpskog naroda i opština."

7 P: Da li postoje sličnosti između ovog dokumenta i ranije "Varijante A"
8 i "Varijante B" dokumenata o kojima smo razgovarali?

9 O: Ima sličnosti. Pod tačkom 2, u okviru diskusije o strukturi i
10 zadacima kriznog štaba, videćete da je vrlo slično instrukcijama od 19. decembra
11 gde se imenuje predsednik, zamenik predsednika, komandant teritorijalnog štaba,
12 predsednik izvršnog odbora, načelnik MUP-a i različita zaduženja za različite
13 pripadnike, za različite članove štaba; za privredu, humanitarni sektor,
14 zdravstveni sektor, informacije, propaganda, nabavke, prehranu. Imenuju se
15 zadaci za sve te sektore u okviru instrukcija od 19. decembra. Takođe se
16 spominje vezivanje i koordinacija kao zaduženja koja su data u okviru
17 instrukcija od 19. decembra /kako je prevedeno/. Vrlo je slično, u tom smislu,
18 tom uputstvu.

19 Jako je bitno to što prva tačka znači da će Krizni štab preuzeti sve
20 prerogative i funkcije opštinskih Skupština. Oni *de facto* postaju, ustvari,
21 opštinska vlada. Videćemo da je to tako stalno dosledno, kako u normativnim
22 dokumentima i u onome što sami krizni štabovi kažu sami o sebi.

Što se tiče tačke 3: da koordiniramo funkcije, da se štiti teritorija i bezbednost, oformljivanje organa vlasti, organizovanje svih drugih tokova života i rada - to su opštinske vlasti koje treba da koordiniraju sve razne snage i sredstva u opštini.

Zatim je takođe važna tačka 6, jer kaže da će aktivnosti kriznih štabova biti zasnovane na ustavnim i zakonskim odredbama i na odlukama opštine, predsedništva i vlade. Prema tome, krizni štabovi treba da deluju u skladu sa odlukama republičkih organa... opština, skupština, Predsedništvo i vlada.

Tačka 11 pokazuje da su krizni štabovi obavezni da podnose izveštaje, da obaveštavaju i konsultuju se sa nadležnim organima vlasti Srpske BiH, tj. sa poverenicima. To je prvi put da mi čujemo da se spominju poverenici, a kasnije će ih biti u naknadnim dokumentima. Poverenici, kao što ćemo videti, su lična veza između državnog rukovodstva i opštinskog nivoa vlasti.

Zatim tačka 14, takođe obavezuje na izveštavanje, odnosno podnošenje izveštaja regionalnim i državnim organima SAO BiH. Mislim da nisu baš sve stranice ušle u *Sanction* program.

Ono što se ovde vidi, to je da krizni štabovi figuriraju kao opštinske vlasti, kao koordinirajuća tela svih različitih snaga u opštini, i ukazuje na širinu njihovih ovlašćenja i njihove uloge uopšte u srpskoj državi. Oni treba da deluju u skladu sa odlukama republičkih organa i da podnose izveštaj, odnosno da budu odgovorni državnim organima.

P: Da li ste uključili u Vašu prezentaciju i neke primere koji ukazuju na to da su te instrukcije zaista i podeljene opštinama i primljene u opštinama?

O: Jeste. To je u sledećem tabulatoru.

1 P: Onda da Vam kažem koji je to broj: tabulator 56, *master* tabulator
2 broj 390.

3 O: To je odluka opštinske Skupštine Bosanske Gradiške da usvoji propise
4 koje je dalo Ratno predsedništvo. Kao što vidimo, to je jedno od uputstava tog
5 tipa da kada se krizni štabovi sastanu, onda kad budu u mogućnosti, oni treba da
6 verifikuju odluke koje donese Krizni štab.

7 U preambuli, na prvoj strani kaže se:

8 "U vezi sa tačkom 7 uputstva za rad kriznih štabova srpskog naroda u
9 opštinama od 26. aprila 1992. godine" - što je ustvari dokaz da su te
10 instrukcije zaista i dobijene, spovedene i da su davale pravna ovlašćenja.

11 P: Sledeće, idemo na tabulator 57, *master tab* 391. Šta je to?

12 O: To je odluka o formiranju Kriznog štaba opštine Bosanska Dubica koja
13 se, slično ovome, isto tako donosi u skladu sa instrukcijama za rad kriznih
14 štabova srpskog naroda i opština.

15 P: A *tab* broj 58, *master tab* broj 78?

16 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Izvinite, ja bih samo hteo da znam
17 čemu odgovara *Službeni glasnik*? Može li da nas obavesti svedok?

18 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] U kom smislu odgovara? Izvinjavam se, ne
19 razumem.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Vaša visosti, mogu li ja da postavim
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pitanje u tom smislu? Je li Vi govorite o ovom poslednjem tabulatoru o Bosanskoj
2 Dubici, koja figurira u *Službenom glasniku*? Jer ima više *Službenih glasnika*.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da, to je tō. To sam hteo da znam.

4 Znači, to je *Službeni glasnik* republike ili? Je li to tačno?

5 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Opštine.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Dobro, onda u redu. Shvatio sam.

7 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Znači, sama opština je imala, pored
8 republike, svoj sopstveni *Službeni glasnik*.

9 G. HANNIS: [simultani prevod]

10 P: Znači, postojao je *Službeni glasnik* Republike Srpske takođe?

11 O: Naravno, jeste.

12 P: I da li su odluke lokalnih kriznih štabova ili opštinskih kriznih
13 štabova štampane u državnom *Službenom glasniku* ili republičkom *Službenom*
14 *glasniku*?

15 O: Ne. One su štampane u opštinskom *Službenom glasniku*. Opštinske odluke
16 u opštinskom glasniku, republičke odluke u republičkom glasniku. Je li to?

17 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem.

19 P: Sledeće, /?tabulator/ 58, *master tab* 78.

1 O: Da. To je odluka Srpske opštine Bihać od 21. maja 1992. godine, o
2 imenovanju članova Kriznog štaba. U preambuli ona se ponovo poziva na:

3 "Uputstvo srpske Vlade Bosne i Hercegovine, izvod iz uputstva za rad
4 kriznih štabova srpskog naroda u opštinama."

5 I ne samo da se direktno poziva na to, već ima i pominjanja drugih
6 članova... i drugi njegovi članovi očigledno odražavaju uputstva Đerićeva. Na
7 primer, broj 2, sadržaj odgovara zaduženjima. A dapače, u članu 9 eksplicitno
8 kažu - a to je na drugoj strani prevoda - da će:

9 "Krizni štabovi raditi i obavljati svoje dužnosti u skladu sa
10 instrukcijama za rad kriznih štabova u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini."

11 Znači, očigledno je da su instrukcije bile podeljene, sprovedene, i da
12 su davale određena ovlašćenja u očima onih koji su ih primili.

13 P: Idemo na *tab* broj 59, u registratoru *master tab* broj 100. Šta je to?
14 To je sa skupštine u Prijedoru?

15 O: Slično je ovoj bihaćkoj odluci, ali je još opsežnije. To je odluka o
16 organizaciji i radu Kriznog štaba opštine Prijedor, i na sličan način
17 parafrazira ili odražava upravo uputstva Đerićeva. U članu 2, instrukcija iz
18 Prijedora -verujem - član 2 je, čini mi se, praktično identičan članu 3
19 Đerićevog uputstva. A član 4, sastav Skupštine Prijedora isto tako vrlo odgovara
20 uputstvima Đerića. Drugi članovi su takođe veoma slični, odnosno odgovaraju
21 jednoj parafrazi ovog uputstva.

1 P: Pored ovih primera, u nekim od dokumenata opštinskih kriznih štabova,
2 da li ste videli druge stvari koje ukazuju da su primljene i praćene, odnosno
3 sprovedene u praksu te instrukcije?

4 O: Jesam. Imamo eksplicitnu izjavu, u tom smislu, koja je data u
5 Skupštini.

6 P: Prvo, da idemo sa sledeći tabulator broj 60, *master* tabulator broj
7 394 /u engleskom transkriptu: "392"/. A kako bismo taj izvod locirali na B/H/S-
8 u, to je na strani koja ima broj 02149523, mislim da se radi o drugom redu.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] A na engleskom, časni Sude, na strani 29
10 od 104, negde osam redova na gore od donjeg reda, koji počinje sa rečenicom: "U
11 jedno vreme radili smo..."

12 O: Da, da, da. Ovo je Milanović, poslanik iz Banja Luke, koji kaže:
13 "Mi smo u jednom periodu radili po uputstvu vlade, pa smo formirali
14 krizne štabove."

15 Znači, on kaže dobili smo uputstva i formirali smo krizne štabove.

16 P: A *tab* broj 61 u fascikli, *master tab* broj 68. Možete li nam reći šta
17 je ovaj dokument? Od koga je?

18 O: Da. Ovo je jedan zanimljiv dokument, i kasnije ću govoriti o njemu u
19 toku ovog postupka. To je od sekretara Izvršnog odbora SDS-a, Trifka Komada.
20 Nije baš čitko, ali mi znamo o kome se radi. On je /?dokument/ je od 3. maja
21 1992. godine, upućen je predsednicima vlada tri Srpske Autonomne Oblasti i
22 podseća ih da su struktura i metod rada i funkcionisanje kriznih štabova
23 uspostavljeni instrukcijama Vlade Srpske Republike BiH od 26. aprila 1992. I to
24 je dalji dokaz da su ta uputstva zaista smatrana normativnim dokumentom, i, u to

1 vreme, za krizne štabove. I kao što možemo konstatovati, u ovom pismu će se
2 kasnije reći da će oni biti... Pogledaćemo kasnije te odluke /kako je prevedeno/.

3 P: Ima li još nešto drugo da kažete u vezi s tim dokumentima, ili je to
4 za kasnije možda?

5 O: Mislim da je to bolje kasnije kada... Ova se rečenica nastavlja. Govori
6 se o odluci o uspostavi ratnih predsjedništava 31. maja 1992. Time ćemo se
7 pozabaviti kasnije.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite samo da postavim jedno dodatno
9 pitanje. Tu vidim da se jedan broj navodi rukopisom na vrhu. Da li to ima neko
10 specifično značenje?

11 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Mislim da je ovaj dokument dobiven od
12 Rajka Dukića, koji je predao Međunarodnom sudu, mislim, cijeli niz dokumenata.
13 Može biti da je to broj 22, to je 22. dokument od dokumenata koje smo primili.
14 Ja tome ne bih nikakvo drugo značenje pridavala.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne u smislu da je to ograničeno kome se
16 to dijeli, ili da je to neki broj primjeraka koji postoji?

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne.

18 G. HANNIS: [simultani prevod]

19 P: Želim da sada pređemo na ovaj dio vašeg izvještaja koji se bavi
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ratnim predsjedništvima, ratnim povjereništva. Međutim, prije nego što pređemo
2 na to, možete li nam objasniti koja je razlika između kriznih štabova, ratnih
3 predsjedništava i ratnih povjereništava?

4 O: U svom izvještaju, ja sam obrazložila da ih ja doživljam kao
5 uglavnom jedno te isto tijelo. Kako se država bosanskih Srba stvarala, kako su
6 se pravili pravni osnovi za nju, kako su organi zapravo dobivali ovlaštenja,
7 došlo je do prijelaza sa kriznih štabova na ratna predsjedništva i ratna
8 povjereništva. Međutim, jasno je da se radi o različitim verzijama zapravo istog
9 tijela. Riječ je o opštinskim vlastima koje su preuzele funkcije i prerogative,
10 povlastice skupština opština. Iz tog razloga, ja ih zapravo smatram istim
11 tijelom.

12 Povrh toga, mislim da se mogu pronaći određene nedosljednosti što se
13 tiče korištenja terminologije. Ljudi na terenu su često mijenjali te termine na
14 način iz kojeg se može zaključiti da oni nisu bili sigurni, da nisu pridavali
15 previše pažnje toj terminologiji, jer nije postojala nekakva bitna razlika
16 između tijela. Vidjećemo da odluka o osnivanju ratnih predsjedništava i ratnih
17 povjereništava dolazi od Predsjedništva BiH... Ja se izvinjavam – srpske
18 republike. To je pokušaj da se normalizira, da se legalizira situacija. Mislim
19 da je to jednostavno jedan od koraka na putu do postizanja cilja.

20 P: Da li je došlo do neke odluke vlade da se ukinu krizni štabovi i da
21 se uvedu ovi novi oblici lokalnih tijela vlasti?

22 O: Da, to možemo vidjeti u sljedećem dokumentu.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Za zapisnik, kažem da je to broj 62,
2 *master tab* 107.

3 P: Ispričajte nam nešto o tome.

4 O: Ovo je zapisnik sa sjednice Vlade srpske republike, održane 23. maja
5 1992. Ako pogledamo stavku 4, vidimo da vlada zaključuje da se trebaju ukinuti
6 krizni štabovi: "Da treba što prije stvoriti uslove za rad redovnih organa
7 vlasti, a opštinama u tome treba pružiti svu potrebnu pomoć."

8 Vlada smatra da bi trebalo obrazovati ratna predsjedništva u opštinama
9 koja bi vršila vlast za određeni period dok se ne izvrše sve pripreme za
10 stvaranje uslova za obrazovanje i rad redovnih organa vlasti.

11 Dakle, tu se može vidjeti da se radi o tranziciji, o prelazu na redovne
12 oblike vlasti. Kako ćemo doći tamo? Počecemo sa ratnim predsjedništvom koje će
13 preuzeti ulogu kriznih štabova, a onda, kada budu mogli funkcionirati svi
14 redovni organi općine, onda ćemo se vratiti na Skupštinu opštine i redovne
15 organe. Dakle, dolazi tu do prelaza sa tih originalnih kriznih štabova koje su,
16 kao što znamo, formirali SDS i zatim se prelazi na ova ratna predsjedništva s
17 namjerom da se situacija učini redovnom, kako bi na kraju postiglo se da svi
18 organi budu na vlasti kako bi redovno funkcionirala vlast.

19 P: Htio bih da pogledate jedan dokument od sljedećeg dana, koji dolazi u
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dokumentu po tabulatoru 63, a *master* tabulator 108. Recite, ko je to potpisao i
2 o čemu se radi?

3 0: Ovaj dokument je potpisala Biljana Plavšić u ime Predsjedništva
4 Srpske Republike BiH, 24. maja 1992, a riječ je o uputstvu o organizovanju i
5 radu predsjedništva u opštinama u uslovima neposredne ratne opasnosti i rata.
6 Oni tu upućuju u opštine da formiraju predsjedništva. Ja sam to spomenula u svom
7 izvještaju, ne znam da li je neophodno da ponovo obrazlažem. Skupštine opština
8 su imale svog predsjednika, međutim, postojao je i koncept tog jednog
9 kolektivnog tijela, predsjedništva, koje bi ih zamjenjivao u vrijeme kada se
10 skupština nije mogla sastajati. Dakle, ne bi se radilo o jednom čovjeku,
11 predsjedniku, nego o jednom kolektivnom tijelu, rukovodstvu koje bi zamijenilo
12 skupštinu. To je bio originalni dio zakonodavstva Socijalističke Republike...
13 Bosne.

14 Samo da na brzinu napomenem šta tu Plavšićka predviđa kao svrhu ovih
15 predsjedništava. Dakle, koordiniranje i stvaranje uslova za funkcioniranje
16 legalnih organa; koordiniranje i sinhroniziranje aktivnosti obrane; omogućavanje
17 rada opštinskih organa i jedinica. Dakle, tu se ponovo stavlja naglasak na
18 koordinaciju i na omogućavanje obrane; to je veoma bitno.

19 Ponovno, u uputstvu se spominje povjerenik... spominje se koja je uloga, u
20 pretposljednem pasusu, to je šta je uloga povjerenika:

21 "Povjerenik je ovlašten da poduzima sve mjere koje se tiču organizacije
22 i djelovanja predsjedništava opština kako bi se osigurala stalna koordinacija i
23 provedba politike", tu kaže "i mjera." Ali ja mislim da se zapravo radi "koje
24
25
26
27
28
29
30

1 utvrđuju i donose republički državni organi i Glavni štab Vojske Srpske
2 Republike Bosne i Hercegovine." "Povjerenik je taj kojeg imenuje
3 Predsjedništvo."

4 Dakle, to pokazuje blisku vezu između republičke i opštinske razine.
5 Povjerenik je čovjek koji stvara tu vezu. On imenuje predsjedništva, on
6 koordinira njihov rad sa republičkim organima, a i sa Glavnim štabom. Dakle,
7 očito ima i vojnu ulogu, pošto je dio posla općinskih predsjedništava da vrše i
8 mjere i principe koje dodijeli Glavni štab ili Generalštab.

9 P: Prije vremena kriznih štabova, da li je postojala dužnost povjerenika
10 ili nešto slično? Dakle, neko ko bi povezivao opštinske krizne štabove i
11 republičke organe?

12 O: Mi smo Đerićevom uputstvu, od 26. aprila, vidjeli spominjanje
13 povjerenika. Također smo... Mislim da sam tada prvi puta vidjela termin
14 "povjerenik" u tom kontekstu.

15 P: To je bilo 24. maja. Da sada pogledamo dokumente od 31. maja.
16 Sljedeći dokument, to je 64 tabulator, *master tab* je 110. Čini se da se radi o
17 sljedećem koraku u razvoju tih lokalnih organa vlasti, tj. tijela vlasti. Možete
18 li nam nešto reći i o tome?

19 O: Da. Riječ je o odluci Predsjedništva srpske republike koje je
20 potpisao Karadžić kao predsjednik Predsjedništva. Datum je 31.05., a radi se o
21 obrazovanju ratnih predsjedništava u opštinama.

22 Član 3 govori o dužnostima i ovlaštenjima ratnih predsjedništava, što je
23 veoma slično onome što smo vidjeli u uputstvu od Plavšić: dakle, organizirati,

1 koordinirati i prilagođavati aktivnosti za obranu srpskog naroda i
2 uspostavljanju legalnih organa vlasti opština; vršiti sve funkcije skupštine
3 izvršnog organa dok se ne steknu mogućnosti da se ti organi sastanu i rade;
4 zatim mora stvarati i obezbjeđivati uslove za rad vojnih organa i jedinica u
5 obrani srpskog naroda.

6 Kao što vidimo, ponovo se tu spominje povjerenik, i formulacija je u
7 velikoj mjeri slična. On se mora pobrinuti da se obezbijedi koordinacija između
8 politike i mjera između državnih organa i Glavnog štaba. Dakle, veoma je slično
9 ovom prethodnom uputstvu, osim što se ovdje stavlja naglasak na ovaj prelaz,
10 naime "dok redovne vlasti ne budu mogle obavljati svoj posao, imaćemo ratna
11 predsjedništva."

12 Član 5 očito govori o tome da se trebaju zamijeniti krizni štabovi:
13 "Danom konstituisanja Ratnog predsjedništva, krizni štabovi će prestati da
14 djeluju."

15 P: A to je bilo objavljeno u *Službenom glasniku* republike?

16 O: Da.

17 P: U redu. Da pogledamo sada sljedeći dokument, to je tabulator 65,
18 *master tab* 111. Zamolioću Vas da nam kažete ukratko o čemu se ovdje radi.

19 O: Ovo je izmjena i dopuna Ustava kojom se sada omogućava postojanje
20 opštinskih predsjedništava. Ustav Republike Srpske do tada nije omogućavao
21 postojanje opštinskih predsjedništava. Dakle, nakon izdavanja odluke 31. maja,
22 mijenja se Ustav kako bi se omogućilo njihovo postojanje.

23 Mislim da je važno što se tu citira da "republičko Predsjedništvo
24
25
26
27
28
29
30

1 određuje način sastav i nadležnost Ratnog predsjedništva." Što bi značilo da je
2 republičko Predsjedništvo to koje predaje ovlaštenja Ratnom predsjedništvu, kako
3 bi oni mogli nastaviti djelovati kao zamjena za Skupštinu opštine.

4 P: Dakle, prije nego što se ovo moglo provesti, prije nego što su ratna
5 predsjedništva stvorena, da li je došlo do promjene strukture i identiteta onih
6 tijela koja su trebala funkcionirati kao lokalni organi vlasti u uslovima rata i
7 neposredne ratne opasnosti?

8 O: Da. To možemo vidjeti nakon 10 dana. Odluka o ratnim
9 predsjedništvima, što je veoma slična odluka ovoj o formiranju ratnih
10 povjereništava, od 10. juna 1992.

11 P: Možete li nam ukratko reći...

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Samo trenutak pauze, molim.

13 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

14 [Sudije većaju]

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moram se ispričati stranama, radilo se o
16 hitnom pitanju vezanom za raspored koje se ne tiče ovog Vijeća, ali bi to moglo
17 rezultirati time da ćemo sutra raditi poslijepodne a ne ujutro. Dakle, ako neko
18 mora ići zubaru, onda bih to htio čuti sada.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Ja mislim da je moja kolegica već bila
20 kod zubara, ali mislim da to neće biti problem.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da provjerimo samo da li je to uopće
22 moguće. Ali u svakom slučaju, izvolite, gospodine Hannis.

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Možda svjedok ima nešto sutra.

2 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne, ne.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Znači, problema nema u ovoj
4 sudnici. Ali uglavnom, da znate čime smo se bavili zadnja tri minuta. Ja se
5 ponovo izvinjavam. Možete nastaviti, gospodine Hannis.

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

7 P: Što se tiče ovog dokumenta pod *master tabom* 112, riječ je o odluci o
8 obrazovanju ratnih povjereništava. Možete li ukratko objasniti sucima, koja je
9 razlika između ratnih povjerenstava i ratnih predsjedništava? Da li je to
10 zapravo ista stvar?

11 O: Prema ovoj odluci, koja nosi datum od 10. juna 1992, dakle ova odluka
12 dolazi na mjesto odluke o uspostavi ratnih predsjedništava. Međutim, u praksi
13 vidimo da je i nakon ovog datuma bilo ratnih predsjedništava, a nigdje nismo
14 vidjeli da su svugdje postojala ratna povjereništva. Moramo imati na umu da je
15 ovo što ovdje piše nešto što nismo vidjeli na terenu.

16 Međutim, naglasak ovdje je da se stvari trebaju vratiti na normalno, da
17 su ratna povjerenstva nešto što će biti prelazno tijelo koje će funkcionirati
18 dok sve skupštine ne budu mogle djelovati.

19 U članu 2 se kaže da je sastav nešto drugačiji: sastoji se od državnog
20 povjerenika i pripadnika Kriznog štaba, ekonomije i vladajuće stranke. Dakle,
21 Krizni štab i SDS i dalje ostaju važni ovdje, međutim radi se o donekle
22 drugačijem sastavu tijela.

23 Njihova uloga u komunikaciji između republičke i opštinske razine se
24
25
26
27
28
29
30

1 jasno vidi u članovima 3 i 4. One će prenositi uputstva koja izdaje
2 Predsjedništvo republike, i na sličan način izvještavati o radu i problemima
3 opštinskih organa ovu drugu stranu. Republičko predsjedništvo imenuje
4 povjerenike. Povjerenici zatim imenuju Ratno predsjedništvo.

5 Dakle, da vidim da li je to točno u originalu. Oprostite, čini se da je
6 tu došlo do određenog problema u prijevodu člana 4.

7 U verziji na B/H/S-u: [na B/H/S-u] "Republički poverenik imenju... imenuje
8 Ratno povereništvo."

9 [simultani prevod] Dakle, problem je bio da li se radi o "povjereništvu"
10 ili o "predsjedništvu". Jer u originalu je povjereništvo, a u prevodu imamo
11 Ratno predsjedništvo.

12 "Državni povjerenik će imenovati Ratno predsjedništvo," a trebalo bi
13 biti "Ratno povjereništvo".

14 Ima velika zbrka i u ovim originalnim dokumentima kada se govori o tim
15 terminima. Mene ne iznenađuje da sam to našla i ovdje. Međutim, jasno je da je
16 ovo odluka o ratnim povjereništva, ne o ratnim predsjedništvima.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Ovo je prevod službe za prijevod, časni

1 Sude. Međutim, ako i Obrana i prevodioci se slažu, mislim da bi bilo puno
2 smislenije, u kontekstu dokumenta, kada bismo rekli da se ovdje stvarno govori o
3 povjereništvu, a ne o predsjedništvu.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nije nešto o čemu se strane mogu
5 dogovarati, naime o točnosti prijevoda. Ja bih htio zamoliti Tužilaštvo, možda
6 uz pomoć prevodioca i svjedoka da utvrde. To je, naravno, na prevodiocima. Ali
7 možda ako bude potrebno, nakon savjetovanja sa predstavnicima Tužilaštva i
8 vještaka, da se predloži finalni prijevod, i ne znam da li Obrana to spori.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Bilo bi korisno kada bismo od gospodina
10 Hannisa mogli dobiti jedan *e-mail* i da se onda pozabavimo time odmah.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] U redu.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja samo želim razjasniti da prevod nije
13 nešto što se može – kao što su, recimo, dogovorene činjenice – nešto što se može
14 dogovoriti, pa da onda prelazimo dalje. Izvolite nastaviti.

15 G. HANNIS: [simultani prevod]

16 P: A nakon ove odluke, da li ste vidjeli u toj zbirci dokumenata dokaze
17 da su ratni povjerenici doista i imenovani diljem republike?

18 O: Da. Imamo cijeli niz imenovanja ratnih povjerenika.

1 P: Onda samo predlažem da prođemo te dokumente u ovih nekoliko minuta,
2 koliko ih još imamo. Ja ću pročitati broj tabulatora i *master* tabulatora, i
3 zatim ću Vas pitati da nam kažete tko je potpisao imenovanje, tko je imenovan i
4 ako šta znate o toj osobi, odakle je i koji je položaj.

5 Tabulator 67, *master tab* 396.

6 O: Karadžić je potpisao imenovanje Vojislava Maksimovića za poverenika
7 za Foču.

8 P: Tabulator 68, *master tab* 399.

9 O: Karadžić je potpisao imenovanje Milana Trbojevića za Hercegovinu.
10 Milan Trbojević je također bio zamjenik ministra /?premijera/ u RS-u.

11 P: Tabulator 69, *master tab* 394.

12 O: Karadžić potpisuje imenovanje Dragana Jovanovića za povjerenika za
13 Ilijaš, i tu postoji naznaka da zamjenjuje dotadašnjeg povjerenika Jovana
14 Tintora.

15 P: Tabulator 70, *master tab* 458.

16 O: Karadžić potpisuje imenovanje Dragana Đokanovića /u engleskom
17 transkriptu: "Džukanović"/ za povjerenika. Međutim, u ovoj odluci se ne navodi
18 koje su njegove odgovornosti, mada ćemo to vidjeti u jednom drugom dokumentu.

19 P: Slijedeće pitanje. A to je tabulator *master* 397, i 71, obični.

20 O: Karadžić potvrđuje imenovanje članova Ratnog povjerenstva za Zvornik,
21 Dragan Đokanović /u engleskom transkriptu: "Džukanović"/ je pod brojem 1. Dakle,
22 tu stoji da je Zvornik bio jedan dio područja odgovornosti Đokanovića /u
23 engleskom transkriptu: "Džukanović"/.

24 P: Da li znate ko su četiri osobe, da li su one iz Zvornika /kako je
25 prevedeno/?

1 O: Da. Mijatović i Grujić su bili čelnici SDS-a.

2 P: Tabulator broj 72, *master* tabulator 398.

3 O: Karadžić potpisuje potvrdu imenovanja članova Ratnog povjerenstva za
4 Bratunac: Đokanović /u engleskom transkriptu: "Džukanović"/ je ponovo pod brojem
5 1; zatim pod brojem 2, Miroslav Deronjić, koji je bio predsjednik Općinskog
6 odbora Bratunac.

7 P: Tabulator 73, *master* tabulator 400.

8 O: Još jedna potvrda Ratnog povjerenstva, ovog puta za Vogošću. Karadžić
9 je potpisao dokument.

10 P: Tko je pod brojem 1?

11 O: Nikola Poplašin /u engleskom transkriptu: "Poplašen"/, ratni
12 povjerenik.

13 P: Tabulator 74, *master* tabulator 395.

14 O: Karadžić potpisuje imenovanje Marka Simovića /u engleskom
15 transkriptu: "Simić"/ i Marka Ralića /u engleskom transkriptu: "Ralović"/ kao
16 povjerenike za Stari Grad i Sarajevo Centar.

17 P: Tabulator 75, *master* tabulator 140.

18 O: Radi se o imenovanju Jove Mijatovića, za povjerenika za općinu
19 Ilidža. U potpisu je otipkano ime Karadžića, međutim potpis – koji u skladu sa
20 nekim drugim dokumentima koje imamo – jeste Momčila Krajišnika.

21 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, zamolio sam gospodina Tiegera
22 da dođe ovamo, jer ste ga pozvali da komentira ono što je rekao gospodin Stewart
23 jutros, i možda je ovo pravi trenutak da zaustavim se ovdje sa svojim
24 ispitivanjem?

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko je vremena gospodinu Tiegeru
26 potrebno?

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časní Sude. Ja ću biti veoma
2 kratak, vjerujem, osim ako Sud nema nekih konkretnih pitanja.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imamo tek osam minuta, gospodin Hannis
4 je ponudio da ovdje stanemo. Međutim, ako Vam trebaju samo dvije minute, zamolit
5 ću možda svjedokinju da ostane i da onda iskoristimo još tih pet minuta, ako je
6 moguće. Osim ako to nije nešto što biste radije učinili u odsutnosti
7 svjedokinje?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne vjerujem da je o tome riječ.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ne vidim da bih imao ikakav prigovor na
10 to da gospođa Hanson bude ovdje.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite, gospodine Tieger.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Sud zna zašto sam ja ovdje. Odgovaram na
13 ono što je rekao gospodin Stewart. Kontaktirao sam sa gospođom Čmerić,
14 referenticom za predmet. Ona je kontaktirala sa gospodinom Stewartom, i on se
15 ljubazno usuglasio da se gospođa Čmerić i ja nađemo kako bismo razgovarali o
16 nekim spornim područjima, ako ih ima.

17 Moj položaj je sljedeći: da nakon sudske sjednice se sastanem s
18 gospodinom Stewartom, kako bih mu prenio ono što sam ja shvatio da su sporna
19 područja i njihov relevantan značaj. Ako nakon toga budu još stajala neka
20 pitanja na koja će trebati skrenuti pažnju Suda, kako bi Sud mogao donijeti

1 ispravnu odluku u svjetlu nekih novih informacija, onda to možemo učiniti odmah
2 ujutro, odnosno sutra za vrijeme zasjedanja, umjesto da o tome sada
3 raspravljamo.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart?

5 G. STEWART: [simultani prevod] Uvijek će mi biti čast sastati se sa
6 gospodinom Tiegerom, ja prihvaćam taj poziv.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, imamo šest minuta. Gospodine
8 Hannis, možete nastaviti.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Piše ovdje kao da sam bio prisiljen se
10 naći sa njim, ja sam želio reći da mi je drago.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Shvatili smo. Nažalost, govor tijela se
12 ne može upisati u zapisnik.

13 Gospodine Hannis, izvolite.

14 Neću Vas prisiljavati, ali ako možete nešto učiniti u ovih pet minuta?

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, svakako mogu. Hvala.

16 P: Mislim da ste nam u posljednjem dokaznom predmetu objasnili da,
17 premda je otipkano ime gospodina Karadžića, Vi vjerujete da je potpis gospodina
18 Krajišnika?

19 O: Da.

20 P: A kako ste do toga došli? Da li ste imali mnogo indikacija u svojoj
21 analizi vidjeti takvo što?

22 O: Jesam. Primijetila sam da se radi o potpisu koji nije Karadžićev i
23 zato sam otišla pogledati druge dokumente koje je potpisivao Krajišnik. I

1 koliko ja vidim golim okom, čini mi se da jest jednak onim drugim potpisima.

2 P: Želim Vas sad nešto pitati o tabulatoru 76, *master* tabulator 138, to
3 je zapisnik sa 15. sjednice Predsjedništva, od 6. jula. Možete li nam reći,
4 zašto ste označili ovdje upravo to?

5 O: Točka 4, u zapisniku na stranici 3 na engleskom prijevodu, stranica
6 00767926, pojašnjava zašto se Krajišnikov potpis može nalaziti upravo na
7 dokumentu kojim se imenuje povjerenik. Naime, Predsjedništvo je ovdje podijelilo
8 određene zadatke, a gospodin Krajišnik je ovdje imenovan za člana Predsjedništva
9 koji je odgovoran za imenovanje povjerenika.

10 P: Tabulator 77, *master* tabulator 139.

11 O: Radi se o još jednom imenovanju, odnosno odluci Predsjedništva koja
12 se tiče Jove Miskina kao povjerenika. Kao što je bio slučaj i sa Mijatovićevim
13 imenovanjem, tu je otipkano ime Karadžića, međutim u potpisu je Krajišnik.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, mogu li Vas pitati
15 sljedeće: mi sad govorimo o potpisima koji sliče nekima koje mi znamo. Da li je
16 to nešto što je Vaša teza na stručnoj razini... Dakako da bi to bilo potrebno,
17 samo ako to druga strana osporava. Međutim, što možemo očekivati? Jer uz dužno
18 poštovanje prema stručnosti gospođe Hanson, ona mi se ne čini specijalizirana za
19 to područje.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Ne, ja ne želim reći da je ona stručnjak
21 za rukopis. Međutim, s obzirom na okolnosti iz kojih su proizašli ovi dokumenti:

1 na to koji ih je napisao; tko su bili članovi Predsjedništva u to vrijeme; tko
2 je imao odgovornost za bavljenje povjerenicima. I ako usporedimo potpise tih
3 poznatih osoba, onda mislim da njeno mišljenje o tome može imati neku težinu.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja shvaćam da Vi u ovom trenutku
5 nemate namjeru podastrijeti neke stručne dokaze u tom smislu?

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Ne, u ovom trenutku.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li pitati Obranu da li osporava
8 činjenicu da je gospođa Hanson, sa oprezom, premda ipak, pripisala ove potpise
9 gospodinu Krajišniku?

10 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, po prvi puta, kada je
11 prije nekoliko minuta gospođa Hanson rekla da je to potpis te osobe, odnosno te
12 osobe, nama je palo na pamet ono što je pamet Vama, da možda gospođa Hanson nije
13 za to specijalizirana. To se desilo već nekoliko puta. Ja ne mogu dati sada
14 odgovor na Vaše pitanje. Dakako da možemo provjeriti sa gospodinom Krajišnikom i
15 vidjeti da li on smatra da određeni broj potpisa jest njegov, možda u tom
16 slučaju neće biti spora. Međutim, ako to bude sporno pitanje, da li je gospođa
17 Hanson uopće stručna za takva pitanja, je nešto što će biti veoma aktuelno. Mi
18 predlažemo, u ovom trenutku, da to ostavimo po strani, kao što je rekao i sâm
19 gospodin Hannis, da vidimo da li je to sporno pitanje ili nije.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja pozivam strane da to ne ostave za
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 posljednji trenutak, kako ne bi došlo do doista velikog spora o tome, jer bi
2 Sudsko vijeće željelo, prije svega, da u datim okolnostima Tužiteljstvo bude
3 svjesno - a i Sudsko vijeće želi toga biti svjesno - da je to pitanje.

4 Gospodine Hannis, ako želite postaviti posljednje pitanje svjedokinji
5 danas, imamo još jednu minutu.

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja sam upravo želio reći da je ovaj
7 sljedeći tabulator broj 78 ustvari duplikat od 75, pa ćemo njega povući i to bi
8 onda bilo možda pravo vrijeme da se zaustavimo za danas sa ispitivanjem.

9 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Povlačenje nekog dokumenta, gospodine
11 Hannis, uvijek je dobro došlo.

12 Trebalo mi je malo vremena da razmotrim što će biti moje posljednje
13 riječi danas. Međutim, barem znamo da ćemo zasjedati tek sutra poslijepodne, a
14 ne sutra ujutro, te nastavljamo s radom u 14.15h sutra, poslijepodne. Premda se
15 to može upravo u ovom času sad izmijeniti.

16 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Neizvjesnosti koje stoje pred
18 predsjedavajućim sucem ne smiju biti zanemarene. Dakle, nastavljamo s radom ipak
19 sutra ujutro, u 9.00h, u ovoj istoj sudnici. Ja Vas sad upućujem, gospođu
20 Hanson, da ni sa kime ne razgovarate o Vašem iskazu, odnosno koji ćete tek dati,
21 niti sa svojim kolegama. To vjerojatno nije jednostavno nekome tko je zaposlen u
22 Uredu Tužitelja, no uprkos tome, naglašavam da je to Vaša dužnost.

1 Završavamo s radom.
2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
3 ... Sednica završena u 13.45h.
4 Nastavak zakazan za petak,
5 02.03.2005., u 09.00h.

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

utorak, 01.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.